

QUADERNS DE PASTORAL

PASTORAL DEL BATEIG

**Informes de parròquies
Suggeriments. Testimonis
Qüestions**

72

PÒRTIC

ESTIU 1982

Els Mundials de futbol han acaparat —si us plau per força— la nostra atenció televisiva. Més enllà de les peripècies dels partits i del paper que hi ha fet la selecció espanyola, s'han posat de manifest una pila de coses que no rutllen a les altes instàncies hispàniques de la direcció futbolística. Així i tot, una preocupació sembla centrar, en aquest camp, l'atenció del govern: que les anomenades «comunitats autònomes» no treguin el cap a la vida internacional pel camí de l'esport. Les altres irregularitats poden ser tolerades. Però, ¿on arribaríem si catalans i bascos competien en torneigs internacionals? Un reial decret ho havia de prohibir: no faltaria, sinó!

L'espectacle que ofereixen els grans, i no tan grans, prohoms que ens governen no és gaire engrescador: personalismes i «camarilles» que no semblen respondre al servei del poble que va dipositar el seu vot a les urnes, sinó a interessos personals i de grup amb vista a les eleccions que ja es perfilen a l'horitzó per a després de l'estiu i de la visita del Papa. Així i tot, a la vetlla d'aquest castell de focs, UCD i PSOE encara tenien temps de «concertar-se» per a aprovar la LOAPA, bell fermall d'una legislatura. Els perills greus que pot patir l'Estat espanyol queden així conjurats definitivament i ja podem lluitar-nos tots a l'espectacle nacional.

Mentre la calor ens asfixia i correm a remullar-nos a les platges, i mentre els bisbes comencen a preparar-nos per a la vinguda del papa la tardor vinent, els boscos de Catalunya —massa boscos de Catalunya— agonitzen amb la pitjor de les agonies: el foc. Tots estem esparverats. La sospita sobre la intencionalitat d'aquestes cremes torna a aixecar el cap. S'hi afegeix que un parell de dies abans la Generalitat havia procedit a fer públic un nou ordenament de la lluita contra els incendis forestals, ara que ella té plenes competències en aquest camp. ¿Simple coincidència?

No podrem fer, doncs, vacances tranquils. Els cristians d'aquest país —com tots els altres homes i dones mínimament conscients— hem de carregar-nos al damunt la responsabilitat de la cosa pública. Afluixarem la tensió i farem vacances, benefactores pel cos i per l'esperit. I retornarem a la brega diària: a casa, al nostre lloc de treball, a la nostra comunitat d'Església. Però no ens hi tancarem: el futur del nostre poble, com a col·lectivitat, el futur de la nostra Església reposen sobre nosaltres.

TESTIMONIS

PASTORAL DEL BATEIG

JOSEP M.ª TOTOSAUS

QUADERNS DE PASTORAL va abordar aquest tema l'estiu de 1971, al n.º 12-13, amb un títol que era prou significatiu: «Sacramentalització: pastoral del bateig». Tothom recordarà que els anys setanta va entaular-se una lluita entorn d'aquesta paraula, sacramentalització, que ens va prendre qui-sap-les energies. Ha plogut molt d'aleshores ençà. ¿On som, avui, després d'onze anys?

1. Si hem de creure els testimonis que recull aquest número, la pastoral baptismal està organitzada a nivell parroquial. S'han imposat definitivament els baptismes col·lectius (hom en qüestiona tanmateix el seu caràcter comunitari) i està organitzada la preparació. També hi participen laics. Lamentem no haver rebut cap dels testimonis que havíem demanat de pobles petits, en què segurament les coses es plantegen de manera diferent.

El balanç, naturalment, és positiu. Però, en general, no s'observen massa entusiasmes. És un anar fent, sabent que es tracta d'una de les feines que han d'assegurar les comunitats parroquials i que cal fer-la cada vegada millor. Però no se n'espera cap transformació decisiva. Queden lluny aquelles discussions sobre la «sacramentalització» (que, tot sigui dit, no van ultrapassar els nivells verbals i dialèctics). Hom sembla haver-se plegat al possibilisme i haver acceptat que els fets tenen la seva duresa.

Així, doncs, ens trobem davant unes celebracions preparades, que comporten uns contactes previs i unes sessions de catequesi. Però ja sabem que els nostres plantejaments i els de la gent segueixen lògiques i camins diferents i amb ocasió del bateig dels infants només esperem a incidir-hi una mica. D'altra banda, som conscients també de la nostra poca força comunitària, de manera que les responsabilitats —si és lícit de parlar així— són compartides.

2. Mentrestant, sempre hi ha casos «atípics». Persones que amb ocasió del baptisme dels fills fan un plantejament personal de fe. En recollim tres testimonis: d'uns pares que se senten allunyats del món de la fe i, en conseqüència, no bategen els seus fills; d'uns pares que, després d'un cert refredament, reprenen una actitud més activa i fan del bateig dels seus fills un pas més en el seu procés creient; d'uns pares creients que havien decidit no batejar els seus fills de petits perquè ells mateixos ho decidissin, de més grans, i que veuen com aquests ho demanen més aviat del que ells haurien desitjat.

3. Després d'aquests testimonis presentem cinc qüestions. La primera, la més teològica, és de Mn. Josep Maria Rovira Belloso: arrancant de la seva experiència —que exposa— aprofundeix en el sentit del baptisme d'infants, avui, sobretot a partir de la seva celebració. El Pare Genís Samper aporta idees i suggeriments amb vista a fer més vives les celebracions del bateig, en un article que recull elements d'un seminari que ell mateix va dirigir al Centre d'Estudis Pastorals fa un any i mig. Mn. Pere Llabrés, des de Mallorca, exposa unes quantes incidències psicològiques i sociològiques que acompanyen, avui, el baptisme d'infants. En Josep Urdeix, diaca, en ressegueix el ritual, fent-ne ressaltar les articulacions i Mn. Salvador Bardulet advoca per la ductilitat i la flexibilitat: a nivells diferents, celebracions diferents: «tenint, com tenim, una qüestió pendent, com és el baptisme generalitzat d'infants i encara insdiscriminat; tenint com tenim, a les nostres

parròquies, un veritable mosaic de nivells de fe i de motivacions a l'hora de demanar el bateig, forçosament en queda condicionada la celebració.»

4. *No voldriem acabar aquestes breus paraules de presentació sense expressar un convenciment personal: aquesta «normalitat» en què sembla haver entrat la pastoral parroquial en aquest postconcili no és totalment positiva. Perquè hi ha unes grans qüestions pendents que ja ni ens plantegem però que no han estat resoltes. I que comprometen el futur. De manera que la «normalitat» actual no deixa de ser anòmala segons com es miri.*

Així, per reprendre les paraules de Mn. Salvador Bardulet, el fet que ara gairebé ni gosem pronunciar la paraula sacramentalització «va relacionat amb un sentit d'incapacitat i impotència per a donar-hi solució adequada», de manera que «aparentment, almenys, sembla que hem entrat en via morta». Una altra qüestió pendent de la qual avui tampoc no es parla, és el baptisme d'infants com a pràctica generalitzada: «no podem oblidar que es tracta d'una excepció que ha passat a ser llei ¿S'ha de donar com a definitivament adquirit i com a positivament avaluable?», comenta ell mateix.

5. *I aquí posem punt i final a aquestes ratlles. Prendre el pols a la situació actual, assenyalar-ne alguns problemes concomitants i intentar de millorar-la no ens ha de fer oblidar que el profund canvi socio-religiós que s'està produint aquestes dècades —i que ingènuaement havíem cregut que el Concili Vaticà II volia abordar de cara— no se satisfà fàcilment amb una pastoral que alguns han qualificat de «neo-restauracionista».*

Mentrestant, però, som al ball i hem de ballar, és a dir, hem de continuar batejant. Esperem que aquest número de QUADERNS, llegit amb atenció, ens ajudarà a millorar la nostra pràctica i qüestionarà també la nostra situació.

VILASSAR DE DALT

JOAQUIM VIVES

Aquests són els passos que fem *abans del bateig*. Normalment, com que la gent ja sap que bategem cada tercer diumenge, vénen dues o tres setmanes abans de la celebració.

Com que Vilassar és un poble i vaig coneixent força la gent, arran d'aquesta petició normalment no plantejo la qüestió del per què bategem, etc. Simplement apuntem la seva adreça, els lliurem el full de Baptisme del C.P.L. (abans donàvem el bilingüe de l'editorial Nova Terra) i els convidem a la reunió que fem el dilluns anterior a la celebració del bateig.

Els *continguts* d'aquesta trobada són els següents: fixar l'hora, lliurar l'imprès per a la inscripció (que porten després del bateig), reflexió i diàleg. Els dos primers aspectes (que en realitat són els darrers) duren molt poc. La trobada dura normalment una hora (d'un quart de 10 a un quart d'11 de la nit) i hi acostumen a assistir totes les parelles, per bé que de vegades falla algun pare o alguna mare.

L'explicació va seguint el ritual; d'aquesta manera resulta més dinàmica i atractiva. Quan trobem un punt més interessant ens hi aturem. Per exemple: el sentit del nom de pila, la conveniència de posar noms de sants, o de la terra, o molt coneguts; la protecció dels sants; etimologia del nom; trets de la vida del sant i dia en què es commemora; llibertat en la decisió del bateig; responsabilitat; sentit i missió dels padrins.

També ens referim a la celebració. Normalment escollim un text de l'evangeli, i ens fixem en aquests aspectes: el sentit del baptisme; la vida nova; la condició d'empeltats en Jesucrist i de membres d'un poble de germans; l'amor de Déu i al proïsme com a única regla de joc; la comunió amb tots els batejats...

També ens fixem en el sentit de la professió de fe; en la significació salvadora de l'aigua; la renaixença per l'aigua i l'Esperit; l'exigència cristiana; i el simbolisme de l'oli, el vestit blanc i el ciri encès.

Segons els casos, subratllem més alguns punts. En aquesta trobada intentem el diàleg, que, llevat d'alguns casos, no sol ser reïxit.

Després d'aquest pas ve ja la *celebració del bateig*, que té lloc cada tercer diumenge, i també per la solemnitat del baptisme de

Jesús i el dia de Pasqua. Durant la Quaresma no bategem. La celebració es pot fer al matí o a la tarda; alguns ho fan dintre la missa a la qual acostumen a anar (aquest desideràtum el recordem a totes les xerrades). Ho fem en la llengua predominant entre els participants. El to és familiar, mai no passen de tres o quatre bateigs. Només alguna vegada hi introduïm dos o tres cants, llegim només un text bíblic, i l'actitud acostuma a ser d'ordre, respecte i fins i tot de devoció.

Després del bateig no fem cap seguiment especial. Com que es tracta d'un poble, pots trobar fàcilment la mare amb el nen al cotxet. La relació aquí és més humana que no pas en un suburbi, on no pots conèixer gairebé ningú.

Qüestions i perspectives

Amb tot, enmig d'aquesta tasca sorgeixen una sèrie de *plantejaments i interrogants*:

- són prou autèntiques aquestes celebracions?;
- tenen prou fe els pares que demanen el baptisme?;
- per què després es tornen a quedar a casa i no s'atansen fins a l'hora de la primera comunió?;
- els padrins són realment aptes?;
- no s'hauria d'exigir més?;
- per què la gent s'acostuma a diferir el baptisme (de quatre a vuit mesos) sense gaires motius?

Reconec, però, que ateses les dimensions i les característiques del poble, aquestes preguntes no són angoixants com en altres paròquies. Crec que la gent tímidament i paulatinament va trobant la parròquia com quelcom més familiar, i que va progressant.

En aquesta tasca tenim diferents perspectives:

- potenciar les trobades de pares, a partir de la col·laboració de laics;
- que a la celebració, a part dels «interessats» hi participi també la comunitat. Caldrà anar-ho recordant;
- procurar algun seguiment de les famílies dels batejats: visitar els nens una o dues vegades al llarg del primer any; invitar els pares per la Candelera o pel diumenge més pròxim.
- lliurar als pares un full explicatiu més complet;
- ajudar els pares a iniciar els fills a la pregària, al segon any.

Referent a la *preparació* del bateig, tenim un primer contacte amb els qui vénen al despatx per demanar quins dies es bateja i què es necessita. Nosaltres intentem aprofitar aquesta trobada senzilla per començar a plantejar a la gent el perquè del bateig i per invitar-los a una trobada de reflexió i de preparació amb els altres pares i padrins, que es desenrotlla en dues parts.

A la primera part, de vegades molt participada (potser més entre la gent castellana que la catalana), comencem plantejant si cal batejar els nens petits o cal esperar que siguin grans, i per què. D'aquesta manera volem ajudar-los a descobrir el compromís que suposa batejar un fill. **Compromís que també contreu la parròquia**, la qual ofereix els serveis de la catequesi i dels moviments de joves. També els ajudem a descobrir que no és bo endarrerir el baptisme només per raons convencionals (esperar que vingui el bon temps, les vacances, etc.). Volem contrarestar l'opinió que ara no cal córrer per batejar.

A la segona part, mitjançant unes diapositives, expliquem els moments més importants del ritual del baptisme i el seu significat, per tal d'ajudar a viure la celebració.

Tocant a la *celebració*, fem el que podem. Fora de comptades excepcions, no hi ha cap participació dels pares en la celebració. I no perquè no ho valorem, sinó perquè, atesa la pobresa de molts pares, no n'hem pogut trobar el desllorigador.

També ens hem plantejat la participació de laics a les trobades de reflexió, però no ens hem decidit a tirar-ho endavant. La raó és que els qui podrien fer-ho ja tenen altres compromisos, sobretot el diumenge a la tarda, que és l'hora que hem considerat millor perquè els pares joves puguin encomanar les criatures a alguna altra persona.

Per a *després del bateig* no tenim organitzat cap altre tipus de contacte.

I això és tot. Més interrogants i ombres que no pas solucions. I molta pobresa.

VILAFRANCA DEL Penedès

FREDERIC RAFOLS

Preparació. Cada primer diumenge de mes fem una estona de preparació, de les cinc a dos quarts de set de la tarda, per als pares que han tingut el primer fill. Aquesta preparació comprèn una presentació del Baptisme i després introduïm un diàleg per mitjà d'unes preguntes, que transcrivim al final. Si el grup es nombrós, i sobretot si és molt notable la distinció d'idiomes — català i castellà— fem dos grups segons la llengua i llavors hi intervenim dos preveres. Si algú no pot venir, mirem de tenir-hi una entrevista, fins i tot anant a casa seva, cosa que m'ha semblat molt positiva les poques vegades que personalment ho he fet. La reunió sol anar bastant bé, encara que tot es queda amb encetar temes, sense arribar al fons de les qüestions. Generalment afirmen que si bategen és perquè realment hi creuen, i és normal que diguin que una cosa és creure i una altra anar a missa.

N'estem contents d'aquesta preparació? No sé què dir-hi: més que res estem bastant estancats amb aquest sistema que fa anys vàrem començar. La veritat és que fa dos anys hem dut a terme una renovació de la pastoral pre-matrimonial que no hem estès a la pre-baptismal.

La celebració. Bategem cada diumenge menys el primer, que fem la reunió. En una parròquia ho fem en català i a l'altra en castellà i cada família pot triar el dia i la parròquia que vulgui, perquè tot ho portem de conjunt.

Fem una celebració normal, segons el ritual. La veritat és que no la preparem gaire, però queda bastant digna. No podem aportar cap nota original. Mirem d'explicar breument els ritus: aigua, llum...

Després de la celebració. No fem seguiment, potser més per dificultats i sobretot perquè no intervenen laics en la preparació, cosa que ens volem replantejar.

El camí que hem seguit ha estat un xic rutinari. Arran de la reforma conciliar vam adoptar aquest sistema i després quasi no l'hem revisat. Una vegada vam intentar fer una preparació per grups, però va ser molt idealista i sobre el paper i no es va arribar a realitzar. És una qüestió pendent.

El balanç, tal com he dit anteriorment, és més aviat modest i convé replantejar-nos tota la pastoral. Però no es pot fer tot

ahora i, sobretot, manca una institució que ho promogui, com fa per exemple el Centre de pastoral familiar, pertocant a la pastoral pre-matrimonial.

Qüestionari preparatori

1. Vosaltres ara demaneu el baptisme pel vostre fill. Què us ha mogut a demanar-lo?

- sempre s'ha fet així;
- per poder-nos trobar tota la família i celebrar-ho junts;
- per fer-lo cristià i ajudar-lo a acceptar i viure la nostra mateixa fe;
- perquè si morís, pogués anar al cel;
- perquè, si no ho féssim, ens criticarien.

2. Com creieu vosaltres que s'ha de conèixer que una persona és cristiana?

- anant molt a missa;
- no robant ni matant;
- tenint cura només de casa i no posant-se en res de fora;
- complint els manaments;
- preocupant-se de tot allò que afecta, en bé o en mal, la vida dels homes i del poble;
- fent caritat als pobres;
- defensant tota veritat i reclamant tota justícia.

3. Us veieu en cor, dins la família, d'educar religiosament el vostre fill?; com?

- donant-li bon exemple;
- ensenyant-lo a resar i estimar els altres;
- portant-lo a la catequesi parroquial quan tingui l'edat;
- no dir-li res i esperar que ell pugui decidir quan sigui gran;
- assistint a trobades de formació religiosa que es facin per als adults.

4. Podeu tenir-hi inconvenients?; quins?

- nosaltres som creients, però no practiquem;
- la nostra manera d'entendre la fe és molt antiquada;
- amb tants canvis ja no sabem on anem;
- ens veiem poc conseqüents en la nostra vida personal;
- no estem formats.

SANTA EULÀLIA DE PROVENÇANA, DE L'HOSPITALET

MARTÍ VISA

Ja fa uns set anys que ens vàrem plantejar la pastoral del bateig. Vàrem tenir presents els tres moments successius.

La preparació. Quan ve la família a sol·licitar el bateig, concretam dia i hora en què els passarem a visitar a casa seva. La finalitat d'aquesta visita és conèixer millor la família, copsar la seva situació religiosa, i ajudar-los a comprendre el sentit del bateig dels infants i el que representa per als pares cristians. Aquesta visita es fa a una hora en què el pare i la mare siguin a casa, i la fem els mossens o les religioses. No cal dir que cada visita és una sorpresa; mentre en algunes es pot arribar a un diàleg molt seriós a nivell de fe, en altres no es pot avançar gaire.

Després d'aquest primer contacte hi ha dues reunions dels pares a la parròquia. La primera la dirigeixen uns matrimonis que ja estan preparats. El tema és «la vida cristiana»: hi ha moltes maneres d'orientar la vida; Jesucrist ens n'assenyala una; ser cristià és seguir Jesucrist i orientar la vida segons el camí que ell ens ha indicat. S'acaba la reunió comentant les promeses del baptisme.

La segona reunió la dirigeix el mossèn. Consisteix en l'explicació de la cerimònia: les diferents parts i el seu significat. Es procura explicar els diferents punts de la professió de fe.

La celebració. Procurem que sigui senzilla, alegre i entenedora. Per això limitem a sis el nombre de famílies de cada torn. Si cal, fem dos torns el mateix diumenge. Procurem ser dos mossens a cada celebració, l'un fa de ministre i l'altre de monitor i director de cants.

El ritus l'hem simplificat una mica. La incorporació a l'Església queda reduïda a la crida de cada família, una breu explicació, el senyal de la creu i un cant. El sagrament pròpiament dit el fem de la següent manera: lectura de l'evangeli, breu homilia, oració lletànica, «promeses del baptisme» fetes pels pares i padrins, «professió de fe» feta per tots els presents com a resposta als pares i padrins, el ritus de l'aigua i de la llum, la unció amb el crisma, el pàrenostre i la benedicció final.

Cal tenir present que durant la celebració s'hi intercalen alguns cants senzills que s'han assajat abans de començar. El ritus de la llum i tot el que ve després es fa al voltant de l'altar.

La continuïtat. El contacte que comporta amb la família la preparació del bateig, sovint suggereix la conveniència de no quedar-nos aquí, que val la pena intentar una continuïtat. Fins ara, el que fèiem era convocar-los al cap d'un any aproximadament a una reunió i intentar així la formació de grups. Al principi aquest mètode va donar algun resultat, però darrerament ha fracassat estrepitosament. Ara intentem continuar el contacte personal al cap de poques setmanes, però d'això en tenim poca experiència.

Per situar millor tot el que hem dit, potser cal afegir que fem els bateigs el diumenge a la tarda tres diumenges seguits i un de descans, que l'any 1975 vàrem batejar 538 infants, i que aquest nombre ha baixat progressivament (conseqüència de la crisi i perquè algunes famílies no bategen) fins als 267 que vàrem batejar l'any 1981.

La valoració que fem en conjunt és molt positiva.

La visita a les famílies a casa seva va molt bé. No passen del 2 % o 3 % els casos que la reben amb hostilitat. A la immensa majoria els agrada i l'aprecien molt. Permet un contacte força interessant i dóna una imatge de l'Església més propera a la gent senzilla.

La celebració queda també força bé. Sovint les mateixes famílies indiquen que els ha agradat molt, àdhuc algunes que varen acceptar a desgrat la celebració comunitària, escarmentades d'altres celebracions multitudinàries.

La continuïtat és un problema. Constatem que les famílies, fins aquelles que mostren més interès per la fe pròpia i dels seus fills, no entenen la necessitat d'un creixement progressiu en la fe, i sols esperen de la parròquia uns serveis concrets (bateig, primera comunió, casament...). Hi ha naturalment algunes, poques, excepcions.

El camí de set anys

Fa set anys es va començar a les parròquies de Cornellà una preparació senzilla per als pares, que solien fer els mossens de les parròquies.

Però, en constatar que en molts casos es demanava un Sagrament que no era valorat en si mateix, va sorgir la necessitat d'una altra preparació. I també féu veure la necessitat de formar un equip d'animadors que es comprometessin a col·laborar amb les parròquies i poguessin aportar-hi les seves experiències de vida i de fe.

Vàrem formar un equip de vint-i-dues persones, entre les quals hi havia alguns matrimonis. Ens hem anat trobant alguns cops cada any. Dins l'equip hi ha un petit comitè que es reuneix per programar les sortides o per reflexionar sobre diferents punts.

L'any 1978 va començar a consolidar-se l'equip i això va motivar diferents convivències, sortides i diversos contactes, a fi de donar sentit de pertinença a un equip.

També es va començar a tenir contactes amb altres parròquies que treballen en la pastoral baptismal.

L'any 1979 vàrem creure oportú fer una nova experiència, puix els resultats obtinguts fins aleshores no ens havien convençut. L'experiència consistia en:

- a) presentació del fill i festa familiar;
- b) quatre trobades (funció dels pares en la vida dels fills; a què ens compromet el bateig dels fills; Església, comunitat de creients; i el cristià en el món d'avui);
- c) el baptisme, festa de la comunitat cristiana.

El baptisme se celebraria un parell de cops l'any: per Nadal i per Pasqua. L'experiència es va fer en una sola parròquia, però ningú no s'hi va interessar i es va continuar amb una trobada única fins a finals de l'any 1981.

En començar el curs 1981 es va provar una altra experiència de dues trobades, que fins ara no ha donat resultats prou concrets per poder-ne fer una anàlisi de valors positius o negatius.

Les trobades amb els animadors es realitzen dos o tres cops

l'any fora de Cornellà. També hem fet altres trobades per reflexionar sobre algun punt en concret o per escoltar altres experiències. Sempre tenim un qüestionari per a reflexionar o algun testimoni de cristians com: Pere Casaldàliga, Hélder Cámara, Josep Alsina, Teresa de Calcuta, Alfons Carles Comín, Óscar Romero... O bé preguntes com: la nostra fe cristiana és actitud evangèlica, crítica, que qüestiona la realitat personal i col·lectiva?; la nostra evangelització correspon a les necessitats d'avui?; quina imatge d'Església projectem?; la preparació dels animadors és suficient?... Algun cop s'han fet àudio-visuals: diapositives, fotollenguatge...

Descripció de l'experiència actual

Abans d'entrar al despatx ja hi ha anunciat que hauran de venir amb un mes d'anticipació a demanar el sagrament.

Un punt molt important és l'*acolliment*. Quan es presenten per primera vegada, procurem ser acollidors. Un cop asseguts, s'inicia una senzilla conversa amb ells. Se'ls comunica que hauran de venir a dues trobades, com a preparació a aquest sagrament, i se'ls entrega un full d'inscripció. Normalment tots accepten aquests requisits (tot i que hi ha alguna excepció). Les trobades són els dissabtes de 7 a 8 del vespre i els diumenges al migdia. Fins ara hi han assistit les parelles amb bastant de regularitat.

Les trobades es fan dos cops al mes i la celebració del baptisme també dos cops cada mes.

Un cop han vingut a les trobades, tornen a presentar-se al despatx per a concretar el dia i l'hora de la celebració. Se'ls ho escriu en el full que se'ls va entregar el primer dia i se'l tornen a emportar fins al dia de la celebració. Això significa que passen diferents vegades per la parròquia i que cada cop s'aprofita per parlar una mica amb ells.

A la *primera trobada* s'intenta acollir-los i iniciar un diàleg sobre quants nens tenen, on treballen... D'aquí es passa a la motivació que els fa batejar els fills, deixant clar que el baptisme és lliure, que és un compromís a nivell de fe per part dels pares.

Tot es fa amb un esforç de diàleg per permetre que els pares es vagin traient alguns prejudicis o idees. Normalment hi ha participació, tot i que a voltes no hi estan acostumats. Encara surt molt allò de batejar per tradició, perquè sempre s'ha fet, etc. Ara escolto moltes vegades que creuen, però que no practiquen (especialment entre els homes). Abans tampoc no es practicava, però no

es deia. Tal volta ara se senten més lliures per manifestar-se. A vegades la xerrameca és entretinguda i no hi ha pressa per sortir. Altres vegades no resulta.

La segona trobada té un caire diferent: se'ls pregunta quin tema es pot tractar o es comença amb un tema concret: l'Església com a comunitat, les seves característiques, quan una comunitat és cristiana, com educar els fills en la fe...

Es limita el nombre de baptismes a cada torn: màxim una dotzena. La celebració té lloc el diumenge a la tarda. Se segueix el ritual, però procurant donar-hi un to casolà: es presenten els qui es bategen, es fa acostar els pares i padrins al moment de l'aigua, es fa destacar els padrins a l'hora de l'entrega del ciri, s'evita que els fotògrafs actuïn excepte al moment de tirar l'aigua. No hi solen participar els animadors de la preparació. Al final els pares passen per la sagristia per entregar el full amb les dades per a l'arxiu i se'ls felicita. Sol ser llavors quan entreguen el sobre on hi ha la seva ofrena anònima.

A vegades es procura obtenir l'adreça d'alguns pares que han manifestat una especial inquietud, però normalment no responen, o no tenen temps o no se senten preparats...

Els continguts catequètics

A la preparació del baptisme, procurem comunicar els continguts següents:

- de quina manera el Baptisme ens integra a l'Església;
- el Baptisme compromet a suplir la fe dels infants fins que en siguin capaços, ser cristià, conèixer Jesucrist i donar un sentit nou a la meua vida;
- el centre de la fe cristiana és una persona: Jesucrist;
- a partir de la fe podem dir: som fills de Déu;
- portar un fill al món és un compromís de cara a promoure el seu desenvolupament i la seva obertura a la fe;
- educar: el fill necessita un pare i una mare que s'estimin; el fill necessita un pare i una mare que l'estimin; el fill viurà a través dels pares la primera idea de Déu Pare i de l'amor de Déu vers els homes;
- Jesús no és visiblement entre nosaltres, però ha deixat l'Església, que és el sagrament de la seva presència;
- l'Església anuncia el missatge de Jesús;
- l'Església perdona els nostres pecats, com Jesús;
- l'Església ens proporciona l'aliment del Cos de Jesús;

— els sacraments són manifestacions, accions, gestos, signes d'amor, d'unitat; són festes de la vida, de la vida que Déu realitza entre nosaltres, reunits en nom de Jesucrist.

— quin sentit té la Resurrecció de Jesús a la nostra vida.

Valoració

Personalment m'he sentit ficada i compromesa en aquesta tasca. Crec que val la pena millorar aquest camp pastoral. Penso que la pastoral de sacramentalització és difícil, però cal aprofitar l'avinentsa dels qui vénen per primera vegada. Si no, haurem d'anar-los a buscar.

Per part dels animadors, crec que se senten compromesos a fer un servei a l'Església.

El treball és incomplet. Ens agradaria fer una preparació més llarga i seguir les famílies. Però resulta impossible per massa gent i pocs animadors. I sols ens queda el desig de tornar a provar de fer sis trobades.

SANT JOSEP DE CALASSANÇ,

DE BARCELONA

EQUIP RESPONSABLE

Tocant a la preparació del bateig, fem en primer lloc unes *trobades de pares*. A cada trobada es fa una posada en comú dels motius pels quals s'ha demanat el bateig dels infants. Hi prenen part dos o tres «visitadors» (laics integrats a la Comissió d'Evangelitizar de la parròquia) i el sacerdot que presidirà el bateig. Després fem una *visita al domicili* de la família, en la qual s'intenta aprofundir el que s'ha tractat a la reunió anterior. A través d'aquest contacte familiar, que realitza un laic, ens donem a conèixer com a parròquia, sobretot a la gent nova del barri o que no freqüenta les activitats parroquials.

Tota aquesta tasca la duu a terme una Comissió especial, formada per vuit «visitadors» i un consiliari, que planifica el treball a realitzar.

Referent a la *celebració* del bateig, en tenim una cada mes, i la fem seguint el ritual. Participen en aquest acte els «visitadors» que han assistit a la trobada de preparació. Els pares expressen uns compromisos mitjançant la signatura d'un text imprès i reben una tarja de record amb les dades de l'infant, signada pel mossèn. Durant la celebració funciona un servei de guarderia per als infants. Per tal d'evitar els «show» fotogràfics, permetem fer alguna fotografia només als moments culminants.

Després del bateig procurem mantenir alguns contactes amb les famílies. Cada any celebrem «la Pasqua dels batejats». Convidem totes les famílies que han batejat un fill des de l'última Pasqua a les eucaristies d'un diumenge en què es recorda novament el bateig de l'infant. Amb aquesta ocasió, obsequiem les famílies que hi participen amb un petit record (enguany amb un exemplar dels evangelis).

Al cap de set anys escrivim a les famílies oferint-los els serveis catequètics de la parròquia.

Fa nou anys que fem aquesta mena de preparació. L'objectiu ha estat tenir un contacte humà i a nivell de fe amb les famílies que demanen el bateig per a llurs fills i fer conèixer la nova imatge de l'Església.

A hores d'ara creiem que es comença a conèixer la nostra tasca. Hem aconseguit que alguns pares s'integressin a la parròquia i també sembla que ha millorat posteriorment la disposició referent a la catequesi.

Quant al futur, volem continuar el mateix sistema, procurant adaptar-lo a les circumstàncies i millorar-lo al màxim.

SANT ILDEFONS, DE BARCELONA

EQUIP RESPONSABLE

Visió general

Descriure l'itinerari que seguim en aquest camp específic de la pastoral del Baptisme, és relativament fàcil; es tractaria senzillament de resumir els criteris i les línies de fons que vam estudiar i reflexionar, ja fa uns anys, a nivell del nostre Sector Pastoral que comprèn cinc de les parròquies de Sant Gervasi. Criteris i línies que, sens dubte, coincideixen amb els que moltes parròquies deuen aplicar, si volen ser fidels a les orientacions que el ritual ens dona i que la Delegació de Litúrgia ha especificat d'una manera més concreta. Podríem dir que són de «sentit comú pastoral».

Una altra cosa seria pretendre o intentar donar a conèixer tota la vivència eclesial dels equips de laics que, amb il·lusió i amor a l'Església, dediquen bona part del seu temps a aquest camp de la pastoral. Si el balanç d'aquesta acció, el féssim des d'aquesta perspectiva, de com aquests laics han descobert l'Església, en l'intent de presentar-la acollidora, viva i comunitària, cada vegada que han visitat els pares que demanen el bateig dels seus fills, que han fet reunions conjuntes preparant les celebracions, o bé iniciant camins de seguiment, certament la cosa canviaria moltíssim i sens dubte seria més interessant.

Tot planteig pastoral, encara que sigui en un camp específic i concret, com pot ser el del baptisme, inclou a la vegada una visió nova de l'Església, aquella que ens fa veure i ens presenta el Concili Vaticà II, en la seva línia renovadora, i a la qual, com és natural, fan referència tots els rituals sacramentals. Des d'aquest punt de reflexió els laics, sentint-se Església i integrats a la Comunitat eclesial, s'han compromès en el treball que exigeix avui la pastoral sacramental, sobretot la d'aquests sagraments, la celebració coherent dels quals es fa més difícil a l'Església en les circumstàncies actuals, ateses llur naturalesa i llur significació de pregària eclesial. El Baptisme és un d'aquests sagraments.

Tothom està d'acord a constatar que la gran majoria dels pares sol·licita el baptisme dels seus fills sense plantejar-se la relació amb l'Església, quasi com fent un tràmit justificat per l'am-

bient familiar, la rutina o la tradició. Els casos en què els pares són conscients del «do de Déu» que demanen per als seus fills, són sempre motiu de joia i alegria per a tot el Grup.

El que preocupa fonamentalment és que la Comunitat cristiana en sigui la gran absent. Sembla que hàgim canviat unes normes per unes altres, però que no ha canviat l'essencial. Les celebracions són més col·lectives que comunitàries, amb tots els inconvenients i dificultats que això suposa.

No estem desanimats, ja que creiem que cal avançar per aquest camí si volem aconseguir que les parròquies siguin comunitats cristianes que facin present l'Església en el barri. De fet s'han aconseguit alguns resultats positius. Realment quan les celebracions sacramentals són l'expressió, com ho hem experimentat algunes vegades, d'una pregària eclesial i comunitària, no en un sentit estrictament teològic sinó més viu, la riquesa de la litúrgia adquireix tot el seu valor. La comunitat s'ha trobat ella mateixa en allò que li és essencial, tot superant la trista impressió que tan sovint fem d'una Església, «estació de serveis religiosos», sense cap vincle d'unió ni d'expressió d'amor i de fe, tal com suposen els rituals i revela la fonamentació teològica dels sacraments.

Creiem que si sabéssim presentar als creients conscients de la seva pertinença a l'Església, que constitueixen i són, la necessitat especial que té d'ells l'Església en ordre a donar sentit a la pregària sacramental, serien molts els qui donarien una resposta positiva. Són molts els cristians que estimen l'Església i estan disposats a servir-la de veritat per tal de presentar-la coherent amb la fe que celebra i fer-la expressiva d'aquesta fe.

L'esforç que s'ha fet i es fa en altres camps de la vida litúrgica, sobretot en el que fa referència a les celebracions de l'eucaristia (actituds, participació activa, testimoni de vida), s'hauria d'estendre a totes les celebracions sacramentals, ja que en aquestes ocasions l'Església ofereix la seva imatge. Fins i tot aquest esforç podria ser una motivació per a revaloritzar i donar sentit al «diu-menge» com el dia del Senyor.

La nostra experiència

Sense voler entrar en les causes per què s'ha arribat a la situació actual, ni donar judicis de valor de les situacions anteriors, temes sobre els quals s'ha escrit molt i no es pot parlar superficialment, dintre del marc d'una aportació d'experiències, exposarem el resultat de les nostres reflexions a fi d'anar trobant ca-

mins d'una acció pastoral que sigui en aquest camp de les celebracions sacramentals expressió a la vegada d'una Església que ofereix el do de la salvació i també d'una comunitat eclesial que prega.

En les parròquies (del nostre Sector pastoral) és bastant fàcil constituir un grup de laics que integrats a la comunitat s'ofereixen per col·laborar en un camp de la pastoral; concretament a St. Ildefons en la pastoral del Baptisme són divuit els laics que treballen amb il·lusió per oferir als pares que demanen el bateig pels seus fills com un simple «servei religiós», una nova imatge de l'Església, que com una comunitat de creients en Jesucrist, vol celebrar el sagrament com expressió i vida de fe.

Tot està programat quant a les trobades a domicili amb els pares de l'infant que ha de ser batejat, a fi de reflexionar a nivell personal, familiar i d'amistat procurant que hi hagi una certa afinitat entre ells (de cultura, treball, edat...), les motivacions i el que significa per a ells la petició del Baptisme. Igual podem dir de la reunió conjunta amb tots els pares i padrins i tot el grup de laics que col·labora en aquesta pastoral amb el mossèn que presidirà la celebració, en la qual es tracta de crear un clima familiar entre tots i comentar, tot preparant la celebració que tindrà lloc el dia següent, a gran trets, la teologia del Sagrament. La celebració voldríem que fos una pregària eclesial i comunitària; és presidida per tots els mossens i el diaca, hi participen també membres de la comunitat, que junt amb l'equip de responsables, responen a la crida que se'ls fa en les celebracions de l'eucaristia del diumenge anterior a la celebració del baptisme.

Cada vegada que l'equip revisa el seu treball a fi de mantenir sempre l'esperit ministerial i eclesial, que fomenta la vida de fe i espiritual de cada ú, ens adonem que mentre la comunitat, tota ella, no sigui conscient del que significa batejar uns infants al seu si, és molt difícil que els pares descobreixin realment l'Església, a la qual s'incorporen els seus fills, sobretot quan s'intenta presentar-la com una comunitat viva i acollidora.

Situació general al bisbat

En començar aquest informe sobre la pastoral del bateig al nostre bisbat, volem recordar que Lleida és una diòcesi amb dues ètnies ben diferenciades, però amb una mateixa fe que ens fa Església diocesana: fe comuna a aragonesos i catalans, que arrenca del bateig i vivim en comunió d'Església.

Les primeries de la pastoral actual del bateig, les trobem en el desvetllament de la consciència pastoral davant les noves situacions del món i de l'Església, impulsat pel Vaticà II. La publicació del nou ritual de bateig representà també una empena decisiva. A Lleida hi hagué entre aquests dos fets un esdeveniment important, l'Assemblea diocesana, la qual se celebrà sota el signe d'una Església que volia créixer sota les directrius del Vaticà II.

De moment a Lleida no hi ha una programació o planificació diocesana de la pastoral del bateig. Tampoc la Vicaria de Pastoral (el director de la qual ara ha canviat) no té cap dossier sobre la pràctica d'aquest sagrament al nostre bisbat.

Segons l'acord del Consell presbiteral, aquest curs s'ha presat una atenció especial a l'evangelització a través dels sagraments, amb un accent particular sobre el matrimoni (preparació dels nuvis i seguiment dels matrimonis). El Consell ha acordat continuar durant el pròxim curs en aquesta línia d'evangelització, tot reforçant la catequesi d'infants, de preadolescents, d'adolescents (principalment la Confirmació) i de joves. Del bateig, no se'n parla.

Però, de fet, s'està treballant molt en la pastoral del bateig, i fins i tot diria que molt bé. La voluntat dels mossens i de molts equips parroquials i arxiprestals és donar serietat al bateig dels infants, tot procurant que els pares i padrins descobreixin i aprofundeixin l'Església com a comunitat del Poble de Déu. Es considera aquesta ocasió com un moment bo per a revifar la fe adorada, per apropar-se a Jesucrist.

Tots els qui acudeixen a la parròquia, llevat dels qui per alguna raó es bategen fora, participen en una catequesi pròpiament dita, que pot ser més o menys reeixida. Aquest servei és dirigit o pel mossèn o per laics de la parròquia, o per algun grup mixt.

Tot i que fa anys que bategem alhora diferents infants, en comunitat, com es diu, a alguns pares encara els costa d'acceptar aquesta pràctica que significa l'Església com a comunitat. Tampoc no s'ha arribat a fer prendre consciència a la resta de fidels de la parròquia de la importància de la cerimònia del bateig com a fet de la comunitat, que ens crida tots i que ens fa ser més Església i ens hi responsabilitza.

De vegades potser confonem comunitat amb collectivitat. Mes no és el mateix. No és el mateix celebrar el bateig com a fet comunitari que fer bateigs collectius. Donada la situació de fe de moltes famílies, queda molt poc valorada la figura del padrí. Massa vegades les pressions familiars i socials i la ignorància poden més que la funció veritable del padrí.

Hi ha aspectes que varien molt segons les parròquies: el caràcter urbà o rural, el nombre de bateigs, etc. El que cal, però, sobretot, és replantejar i promocionar la pastoral d'aquest sagrament.

La meva experiència personal

Tocant a la meva experiència, puc dir que molts pares vénen a batejar els fills per costum. Fet, d'altra banda, no menyspreable, ja que molts dels nostres cristians no poden creure més o millor, o bé perquè no els hem educat vers una fe més seriosa o bé perquè ni tan sols els hem donat una informació religiosa adequada. No esparvera tan sols la constatació d'unes deficiències catequètiques sinó també la manca d'una primera cultura religiosa.

Les catequesis amb els pares i padrins varien segons el lloc: la durada oscil·la entre una sessió i quatre sessions. A més cal tenir molt en compte la primera trobada dels pares amb el mossèn o els responsables, quan van a demanar el bateig. Actualment en alguns casos demanen el bateig abans del naixement, la qual cosa permet un procés més adequat d'acollida i d'acompanyament.

Certament l'atenció pastoral haurà d'acomodar-se als casos, ja que es pot tractar del bateig del primer fill o de pares que ja han vingut per a altres bateigs. En aquest darrer cas, s'haurà de tenir en compte la participació en la vida de la comunitat a partir de la darrera trobada, i el camí fet com a família cristiana i amb referència a l'Església. Mes de cara a això ens manca una pastoral postbaptismal.

També hi ha pares que no bategen al·legant que el nen quan sigui gran i tingui ús de raó ja decidirà. Cal pensar quina ha de ser l'actitud de la parròquia davant aquests pares i el nen no batejat, membres tanmateix d'una família que es diu cristiana.

La riquesa està en el do de la fe que ens arriba pel bateig, per al nostre bé i el de tota la humanitat. La preocupació a Lleida, com pertot arreu, és fer el bateig ben fet. Volem fer sentir i viure el goig de ser Església.

SENTIT DEL BATEIG

DELS NOSTRES FILLS

JOSEP MONTFORT - ISABEL SUBIRANA
GUILLEM BALLAZ - M.ª ÀNGELS BOGUNYA

La introducció que adjuntem va ser llegida el dia de la celebració del bateig dels nostres fills. Som dues parelles que hem decidit fer aquesta opció després d'un llarg període de temps de refredament religiós. Per altra banda, els nostres fills d'un, tres, quatre i cinc anys d'edat eren protagonistes d'un cerimonial que d'alguna manera havíem d'intentar fer-los el més entenedor possible. Tot plegat va produir que vegéssim necessari fer un comentari del motius que ens havien portat a fer aquest pas i va dur-nos a una celebració una mica «heterodoxa» en la forma per tal d'adaptar-la al nostre cas concret.

Així doncs, seguint bàsicament el ritual establert, vàrem escollir lectures adequades per a ressaltar la fe com element essencial del sagrament del baptisme i quant als ritus, a part el de l'aigua, per mitjà de l'explicació d'un conte molt entenedor pels infants, vàrem introduir la idea de la llum que es materialitza encenent els ciris, i la vestidura blanca va consistir en unes samarretes pintades amb motius escollits pels propis nens.

Quant a la idea pròpia del bateig, difícil de ser assimilada per la quitxalla, la vàrem resumir d'una manera senzilla, i els vàrem explicar que el nen Jesús del pessebre, que ja coneixien, quan va ser gran tenia una colla d'amics, i anaven tots plegats pels pobles dient a la gent la manera de ser bo. Tots els que volien ser-ho, els batejaven, i així passaven a ser de la colla de Jesús. Els pares que som també de la colla de Jesús volem que vosaltres també ho sigueu, per a estar tots plegats en el mateix grup. I per això us bategem. I sembla que tots ho varen entendre força bé, menys el nen d'un any, naturalment.

El bateig dels nostres fills

Després d'un llarg procés de maduració, avui decidim batejar els nostres fills. Aquesta decisió la fem ben conscients del que

comporta, i per mitjà d'ella afermem el nostre desig de recomençar un camí de recerca de la fe, a través del guiatge de Crist.

Els nostres itineraris personals ben segur que no han estat pas iguals; cada u de nosaltres al llarg de la vida hem estat més o menys interessats pel fet religiós i hem passat per etapes de més o menys identificació. Però tenim en comú un refredament progressiu que hem anat adquirint d'una manera paulatina i que ens ha portat a una situació indefinida i amorfa, que no duu enlloc, i que en veritat tampoc no reflecteix l'estat veritable del nostre esperit. També hi ha contribuït veure'ns abocats a una vida plena d'ocupacions que obliga a moltes hores de dedicació, en detriment d'uns espais de temps per a la reflexió personal. Tot plegat ha produït, doncs, l'afebliment i ajornament de la nostra vida espiritual.

La casualitat féu, però, que un bon dia les dues parelles poséssim en comú les nostres inquietuds, i vàrem considerar que calia fer quelcom per sortir de l'estat ambigu en què ens trobàvem. Calia recomençar. Els nostres esperits eren encara sensibles al fet religiós, i d'alguna manera havíem de trobar el camí d'aproximació a la fe. Afirmar Jesús, buscar el que és essencial en les seves ensenyances, intentar viure segons el seu estil, no perdre mai l'esperança en un demà millor, valorar, estimar, etc. són en definitiva elements prou motivadors per a engegar. La idea és engrescadora, però implica també una certa temença per les exigències que l'aventura comporta. No sabem fins on arribarem, ni tan sols si serem capaços de mantenir el nostre compromís. El camí no és fàcil. Però avui estem decidits a començar.

El bateig que ara celebrem, tanmateix, és abans que res una festa; una festa per als nostres infants, que són els veritables protagonistes de la diada. Per a ells avui s'escau quelcom de diferent. Ben segur que no entenen massa bé tot el que això significa, ni potser el que estem fent. Però capten que nosaltres estem contents, i que alguna cosa extraordinària estem vivint, i d'alguna manera segurament estan intuïnt la vivència que el ritual entranya.

El bateig és una afirmació de la vida, de l'esperança, de la valentia, de la pau, de la joia de viure, del treballar contents, del sacrifici silent, del goig d'estimar, del fer camí agermanats; en definitiva, és renéixer en l'esperit.

El bateig comporta el compromís dels pares per l'educació religiosa dels infants. És per això que hem decidit fer-ho quan hem assumit que estem disposats a realitzar-ho. És precisament aquest aspecte el que fa de pont entre el nostre desig i el de fer-lo participar als nens, fonent en una sola voluntat el compromís d'edu-

car-los amb el compromís d'educar-nos. Per això aquest bateig és una mica també el nostre bateig, entenent-lo no com el final d'un procés que una vegada realitzat està acomplert, sinó com a punt de partida vers la fe, i a través de la fe.

El ritual del baptisme, com tot ritual, exterioritza d'una manera gràfica uns anhels que neixen a l'íntim de cada ser. Els rituals, malgrat que sovint se'ls menysvalora, porten una riquesa d'imatges que serveix per a fer palesa una voluntat d'afirmació, i fan ensems extraordinari allò que passaria desapercbut i com indiferent. Per això els utilitzem, i ens serveixen en moments com aquest. L'aigua, font de vida, i el foc, element purificador, simbolitzen perfectament aquestes idees.

Per acabar, direm que hem elegit com a padrins els nostres respectius pares, seguint així una tradició molt arrelada. En bona lògica, serien més adients persones més joves, donada la funció de suplència que comporta ser padrí; però de fet els avis són sempre uns segons pares, i seran els primers a socórrer els infants en cas de necessitat; també som coneixedors de la il·lusió que deu fer-los ser-ne, i volem retre'ls homenatge d'estima i agraïment.

BAPTISME A L'ADOLESCÈNCIA

JOAN JOSEP MONTOLIU i AMÀLIA ANDRADE

Plantejament inicial: respectar la llibertat

Som una família que intenta seguir els camins del Crist dins l'Església. Ho diem d'entrada perquè no sempre ens hem considerat així.

Tant el pare com la mare provenim de moviments obrers cristians. Ens vàrem casar a l'estiu de l'any 68 conscients que fèiem un pas important en el nostre compromís conjunt de servei a la lluita de la classe obrera dins l'Església.

En aquells moments de militància il·lusionada, i una mica idealitzada, vàrem prendre una decisió important: si Déu ens donava fills els educaríem en la màxima llibertat fins i tot en matèria religiosa. La seva formació religiosa, la basaríem més en actituds que en formulismes i ritualismes. I quan fossin grans (dels 15 als 20 anys, pensàvem nosaltres aleshores), ja prendrien lliurement la decisió de batejar-se o no, si es veien en condicions d'ésser fidels al compromís cristià.

La nostra postura s'enfrontava amb el costum tradicional i vàrem tenir alguna dificultat perquè fos acceptada per familiars i amics. Però estàvem convençuts que era l'única resposta que podríem donar a la poca qualitat de vida cristiana compromesa que s'evidenciava entre tants consumidors de sagraments dins l'Església.

L'educació cristiana dels nostres fills dins la família es va complicar pel mateix procés nostre personal, ja que la nostra fe i la militància política van entrar en contradicció, fins al punt que una llarga temporada no ens consideràvem membres de l'Església. L'intent, però, d'iniciar els nostres fills en unes actituds cristianes al si de la família, el vam tenir present en tot moment. Així quan la reflexió de les nostres experiències ens va dur una altra vegada a retrobar-nos amb la comunitat de creients i a col·laborar en les tasques parroquials, els nostres fills, dos d'ells ja adolescents, no hi van veure cap trencament sinó la continuïtat lògica d'un procés.

El matrimoni pertanyem a un grup parroquial de catequesi d'adults i els nens van a una escola pública on no reben educació religiosa.

El camí cap al bateig

La decisió de batejar-se els dos fills adolescents va sortir d'ells mateixos arran del fet que molts companys de l'escola i del barri feien la primera comunió.

Un dia ens van fer aquesta pregunta: «¿Per què tants nens que a casa seva no creuen en Jesucrist fan la primera comunió, i nosaltres, que sí que creiem, no la fem?»

Els ja sabien els dos motius que ens havien fet posposar el seu baptisme i les diferents respostes que els donàvem (haurien de ser més adults, calia que fessin abans tots els cursos de catequesi que havia programat la parròquia, convindria que coneguessin altres opcions religioses...), però ho consideraven més excuses que arguments i continuaven demanant el baptisme a fi de poder participar plenament en la comunitat de creients i en les seves celebracions eucarístiques, a les quals freqüentment assistien.

Així, doncs, al llarg del curs passat, 1980-81, van començar a preparar-se per rebre el baptisme en la Festa de Pasqua.

Els pares vàrem discutir en el grup de catequesi d'adults tot el procés que ens va fer avançar l'edat «ideal» perquè els nostres fills es bategessin.

La preparació personal dels nens es va fer a tres nivells: a la catequesi parroquial; a la família, on vam preparar la festa del compromís públic de ser cristians; i amb els padrins, tots ells membres del grup de catequesi d'adults dels pares, amb els quals es van vincular.

Cap dels tres nivells, tots n'érem conscients, no acabava amb el bateig, ans al contrari, aquest va esdevenir un fet dinamitzador del múltiple procés de catequització.

Balanç

Reflexionant sobre tota aquesta experiència concloem el següent:

De les dues pretensions inicials, l'educació dels nostres fills en la llibertat, i la voluntat d'evitar, en el que depèn de nosaltres, la massificació dels sagraments, la primera, la considerem realitzada a mitges, ja que els nens, per part nostra, no s'han sentit coaccionats gens ni mica, però, la pressió social a partir de les primeres comunions de la majoria dels companys, els va deixar amb total llibertat?

Quant a la nostra aportació de cara a donar sentit i contingut als sagraments, veiem que de ben poca cosa ha servit. Tothom qui ho va saber ho va aprovar, ningú no va gosar fer cap crítica, però cap pare no ha deixat de batejar els seus fills després d'assabentar-se'n, tot i confessar que això seria l'ideal.

A pesar de tot, l'experiència la considerem positiva: els nostres fills seran tota la vida conscients que els seus pares han actuat en consciència no obligant-los a prendre una decisió tan important, i sempre els quedarà el memorable record d'aquella Vetlla Pasqual en què públicament es van comprometre a viure com a cristians. Tant és així, que estem disposats a fer el mateix amb els germans més petits.

NO HAN ESTAT BATEJADES

IGNASI RIERA

Allunyats, des de feia anys i per camins força diferents, de les pràctiques que qualifiquen la inserció d'un creient en la comunitat cristiana, el no-bateig de la petita de casa, ara fa quatre anys i escaig, no va plantejar cap mena de problema teòric. Les famílies respectives (avis i àvies), gent d'una pràctica més que dominical, no es van estranyar d'una solució que ells no compartien. Sabien (i aquesta és una feina prèvia complexa, plena de giragonses, que sempre tens la temptació de solucionar per la via dels ocultaments, dels silencis, de les mitges veritats, o sigui, de les mentides més freqüents i més subtils) quina era la nostra actitud davant el do gratuït de la fe, d'on ens sentíem exclosos si bé conservàvem excel·lents relacions amb creients d'una inqüestionable honestedat. El raonament era tòpic: «ja tindrà temps de decidir, de gran...» (Els dubtes vénen només de si, de veritat, comptarà amb elements d'informació suficient, objectiva, en un clima d'objectiva impaciència per resoldre els interrogants sobre el sentit de la nostra vida.)

La gran, set anys més gran, va haver de superar —pel fet de no estar batejada— problemes anguniosos (per a una criatura) sorgits, precisament, d'on menys ens ho hauríem pogut esperar: dels companys de classe (un grupet concretíssim). La història va començar als set anys: «si no estás bautizada eres como una gitánilla», l'amoïnaven, amb persistència, les filles d'una catequista (i alhora membre d'un partit d'esquerres). La gran va patir molt. ¿Quina relació hi havia entre el sagrament i un grup tan respectable com d'adscripció marginal? La gran, en general persona de poques paraules i més aviat sedentària, ho va remoure tot fins aconseguir parlar amb l'arxiprest de la ciutat (per a una nena de set anys això volia dir el «capellà de més graduació, el que mana més» de la parròquia local). La conversa-sopar amb el rector va tranquil·litzar la nena, segura que el fet de no estar batejada no la marginava de la societat escolar.

Potser el problema se'n ha plantejat més tard, i per un camí paradoxal: el de saber com, des de fora de la fe, comentem a les filles les vicissituds de l'any litúrgic, les pàgines fonamentals del *Credo* cristià, indispensables per als ciutadans d'un país on la

cultura religiosa és el fil vertebrador de tots els enigmes (i són tants!). És a dir: el problema que se'ns planteja és un problema cultural, de didàctica no de la fe sinó de la visió cultural que aquesta fe ha ajudat a configurar.

Ens sabem, tanmateix, un cas especial: d'altres, des d'una actitud religiosa semblant, s'han vist més *forçats* (per pares, sogres, germans... o bé per l'argument cínic de dir: «no t'hi capfiquis, tot resulta més senzill, casa't per l'Església, bateja els fills, tu rai, que no creus...»), actitud que jo impugnaria per una raó fonamental: crec en la bona fe de molts veritables creients i em sembla un insult això de jugar amb la identitat de qui creu en tot allò que el signe sensible del sagrament representa més enllà dels sentits.

QÜESTIONS

CELEBRACIÓ DEL BAPTISME

EXPERIÈNCIES I REFLEXIONS

JOSEP M.ª ROVIRA BELLOSO

*Aclameu el Senyor, arreu de la terra,
doneu culte al Senyor amb cants de festa,
entreu davant d'ell amb crits d'alegria.
Reconeixeu que el Senyor és Déu,
que és el nostre creador i que som seus,
som el seu Poble i el ramat que ell pastura.
(Salm 100, 1-3)*

*En el misteri de la Trinitat
hi ha tres fonts per a l'Església.
L'ànima del creient desitja aquestes fonts,
les desitja l'ànima del batejat, i diu:
«Tot jo tinc set de Déu»,
que és una font d'aigua viva.
(Sant JERONI, Homilia sobre el salm 41,
adreçada als neòfits: CCL 78,542-544)*

Els darrers sis anys he celebrat més de 450 bateigs, a causa del repartiment de les tasques pastorals a la parròquia on ajudo. Deixar de reflexionar sobre aquest fet fóra, per a mi, quelcom de ben estrany. Això em pot servir de justificant pel fet d'abordar un tema que, segurament, pertoca als pastoralistes i als pastors. Penso que el justificant inicial es convertirà en justificació completa si deixo en clar dues coses. La primera, que aquestes reflexions no pretenen passar d'un primer esboç: simples apunts de carnet. Segona, que procuraré respectar amb tota cura el doble nivell en què aquestes notes se situen: el nivell *narratiu*, d'unes experiències pastorals, i el nivell *teològic*, que intenta llegir el significat del sagrament del Baptisme a partir de la seva celebració.

I. L'EXPERIÈNCIA PASTORAL

La gent

És treballadora en la seva immensa majoria, amb el tant per cent corresponent d'aturats. Aproximadament un 10 % són de raça gitana. No són, en general, gent de missa. Nivell de cultura religiosa molt poc elevat. En una gran majoria, ínfim.

És difícil saber exactament què pensen les diverses persones que demanen el bateig. Probablement el seu sentir no coincideix del tot ni amb les facècies que se solen comentar en els bars a propòsit de «ruixar el nen», ni amb el que la gent ens diu al despatx. Segurament moltíssims pares bategen per tradició.

Amb això no està tot dit. Aquesta tradició ¿conté elements oberts o emparentats amb la fe? N'assenyalaria aquests:

a) un sentit de joia i/o d'acció de gràcies a Déu per haver tingut un infant;

b) una creença, més o menys formada, en Déu-creador, amb qui es relaciona el fet de la vida. Escassa referència cristològica.

c) un desig (difícil de valorar quant a la intensitat i al contingut) que l'infant tingui la religió dels seus predecessors.

La referència al simbolisme pasqual del bateig —immersió en la mort i en la Vida de Crist— no surt de primer antuvi. Queda reservada a la preparació catequètica o a la celebració.

Semblen haver disminuït les al·lusions de tipus màgic o supersticiós, com per exemple: «¿què li passarà si no el bategem?»; «bategem-lo per tal que es posi bo»...

Avui, més que coacció de tipus polític-social, observo un cert sentiment de «necessitat» o d'«inevitabilitat». Sembla que no es pugui fer d'altra manera: el més natural del món és batejar. (Així quan un nen s'ha fet grandet —dos o tres anys—, llurs pares no diuen pas: «No el volíem batejar», sinó: «Ens ha anat passant el temps. Sempre volíem fer-ho, però ens n'hem anat descuidant, per tal causa o per tal altra».)

El tarannà dels pares generalment és d'alegria. En algun cas, d'una certa indiferència, perquè la duresa de la vida els ha fet mesells enfront de les penes i les joies que presenta. Els pares demanen el bateig i es disposen a celebrar-lo com aquell que preveu una festa familiar, més que no pas com un simple tràmit. Això no és contradictori amb el caràcter gairebé inevitable d'aquesta festa del bateig, al qual al·ludia abans. També l'arribada del Nadal és ineluctable, però és festa al capdavant.

La preparació

A la parròquia hem optat per un tipus de preparació senzill i curt. Raons: l'escàs nivell de cultura humana i religiosa fa que la gent no estigui avesada a catequesis llargues o complicades; a més, hi compta la manca de persones que es puguin dedicar a la tasca preparatòria.

En compensació, sembla que la preparació ha de consistir —valgui la redundància— a *preparar la celebració*: preparar-la amb uns mínims de fe i de participació religiosa. Preparació i celebració han de ser dues magnituds homògenes. Sembla contraproductiu establir una heterogeneïtat consistent en una preparació estrictament doctrinal i llarga (per a la qual els subjectes no mostren cap receptivitat) i una celebració poc cuidada, gairebé feta com un acte a part de la preparació.

La preparació consisteix en: a) la rebuda dels pares i la inscripció; b) una conversa prèvia de contingut humà i religiós; c) una visita a la família (que augmenta el coneixement mutu i la preparació).

En aquests actes es procura que quedi clar:

a) *El significat de batejar un fill*: ocasió d'acció de gràcies a Déu; manifestació de l'amor de Déu que el fa fill seu; compromís dels pares i padrins: se'ls fa notar llur responsabilitat que consistirà a educar l'infant en la fe i en els valors cristians. Aquesta educació és la que ha de posar un fonament en la vida de l'in-

fant. Aquest fonament és la fe, entesa com una forma de viure seguint Jesucrist. Per això, per tal de viure com Jesús, caldrà ensenyar el Pare Nostre al nen, ja que així pregarà i lloarà Déu, el Pare, tal com Jesús ens ensenyà; caldrà també despertar en l'infant aquells sentiments i maneres de fer que estiguin d'acord amb la justícia i amb l'amor amb què Crist estimà.

b) *El significat de la mateixa celebració.* Procurem explicar-la com una reunió on els assistents pregunten; on escolten l'Evangeli de N. S. Jesucrist; on es fa l'esmentat compromís (promeses del Baptisme); i on té lloc tot el procés de l'acció simbòlica.

La celebració és, en definitiva, la manifestació sacramental de l'amor de Déu que fa fills seus els batejats, tot unint-los a la vida de Crist. En efecte, els símbols —especialment l'aigua— representen la donació de la vida divina: de l'aigua se'n surt net, *renovellat* i alegre, amb la vida de Crist.

Hem insinuat que, en les converses preparatòries, no preguntem d'entrada sobre la qualitat cristològico-pasqual de la fe dels pares. Això enravenaria la conversa. Procurem partir de l'experiència que viu la gent: de la seva alegria pel fill nat; del fet que ells també consideren bo pregar de tant en tant o donar gràcies a Déu; dels costums viscuts en llur poble d'origen; de la necessitat que tenen els nens d'un acolliment familiar educatiu i formador davant del món tan fred i disgregador... La dimensió pasqual de la fe surt tot explicant els símbols bàsics de la iniciació cristiana: especialment l'aigua i la llum. Noteu que aquests elements simbòlics són, d'entrada i en ells mateixos, expressius per a tot-hom. Ara, es tracta de fer veure la seva dimensió cristològica: representen el que Crist feia amb els seus amics. Ell els il·luminava, els comunicava el seu Esperit de veritat i d'amor, els donava la seva pròpia vida.

La celebració

He notat que la preparació només queda completada pel fet mateix de la celebració. Això m'ha fet recordar el vell aforisme escolàstic: «La "forma" és la darrera "disposició" amb la qual es prepara el subjecte». La plenitud de la preparació per al Baptisme és una celebració senzilla, pausada, significativa:

a) perquè àdhuc la gent de poca formació religiosa i cultural —poc propensa a rebre massa explicacions— prega de gust amb el salm 23, el del Bon Pastor, precedit d'una breu monició i re-

citat sempre per un dels assistents; prega de gust amb el Pare-nostre final, dit pels grans i pels petits com una mostra viva que un dia caldrà que el batejat aprengui també aquesta pregària i la digui incorporat a la fraternitat dels fills de Déu;

b) perquè la celebració del Baptisme té aquell punt d'alegria familiar i cristiana, fruit del misteri de Déu que es dona inicialment com una promesa que ja comença a ser realitat. Si es pot aconseguir un mínim de silenci receptiu, no passa inadvertida la constitució d'aquest àmbit comunitari en el qual Déu és latent i familiar. Per aconseguir aquest silenci hem decidit no batejar junts més de tres nens.

El Ritual és el fonament i la guia de la celebració. Ell mateix suggereix els moments de flexibilitat quan diu, p. ex., en el Ritu d'acolliment: «Ho pot dir amb les paraules següents o amb altres d'espontànies» (*Bateig dels infants*, Editorial Balmes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barna, 1970, p. 32). L'ideal fora que aquell qui presideix la celebració posseís a fons el Ritual: tant pel que fa a l'estructura del bateig, la qual farem palesa als participants en la mesura en què l'haguem feta nostra, com pel que fa a les fórmules i pregàries.

He copiat sovint tant l'estructura del bateig com les diverses oracions i fórmules, per tal de fer-les meves i de retenir-les en quant és possible. Perquè l'heterogeneïtat dels assistents (petits i grans, pares un xic mudats i emocionats i veïns disposats a una certa tabola folklòrica) no permet en ocasions la lectura impersonal de les fórmules i pregàries, com si el Ritual fos un text a recitar i no pas el fonament i l'instrument d'una comunicació de pregària i de fe.

Juntament amb aquest criteri, el sentit comú eclesial me'n dicta un altre, derivat de l'anterior: L'ideal és que els participants rebin, copsin i —a poder ser— entenguin fins on és possible el significat de les paraules i dels elements simbòlics. Aquesta és la finalitat «espiritual» de la celebració. (La finalitat estrictament sacramental, ja he dit que era la manifestació i comunicació efectiva de l'amor de Déu que fa fills seus els batejats).

Amb això no vull establir un criteri purista, en el sentit que totes les paraules, gestos i símbols hagin de ser entesos i comprensos pels assistents. Una tal radicalització empetitiria o desconeceria el misteri latent i inabastable a què he al·ludit. Ben diferent d'aquest radicalisme ultrancer i literal és, però, la pretensió que els participants copsin al màxim la significació del conjunt i de les parts de la celebració.

Aquest criteri m'ha portat de vegades —*propter rudiores*, en

atenció als poc il·lustrats, sigui dit amb tota serietat— a ometre la primera unció (omissió permesa pel mateix Ritual, o. c., p. 44), així com la primera lectura, en aquells casos en què la intuïció fa preveure'n una intel·lecció nul·la. Una altra llicència, de la qual demano perdó públicament, ha consistit a escurçar lleument, en els mateixos casos i per les mateixes raons, la incomparablement bella (encara que un xic «il·lustrada») invocació a Déu sobre l'aigua.

L'estructura del ritual

En compensació, haig de dir que segueixo planerament la marxa del Ritual, accentuant molt la seva estructura. Sense cap pretensió científica, vull presentar aquesta estructura tal com la intento fer palesa:

- I. *Acolliment* (i senyal de la creu sobre l'infant).
- II. *Pregàries i lectures (litúrgia de la Paraula)*
 - primera lectura (si n'hi ha):
Rm 6,3; o bé Ef 4, 1-6; o bé 1C 12, 12-13;
 - Salm 23;
 - evangeli:
o bé: «deixeu que els infants vinguin a mi»,
o bé el de la festivitat litúrgica corresponent;
 - breu homilia, en la qual es toquen els punts (o alguns dels punts) indicats en la preparació;
 - pregària dels fidels:
insistir a pregar per l'infant, per la pau del món, etc.;
 - oració d'exorcisme.
- III. *Litúrgia del sagrament*
 - oració a Déu sobre l'aigua;
 - promeses del baptisme;
 - professió de la fe (que és la fe de l'Església);
 - Els Símbols:
l'aigua;
la unció amb l'oli;
el vestit blanc;
la llum.
- IV. *Conclusió*. El Parenostre. La Benedicció.

La importància de l'acció simbòlica —el relleu intuïtiu que ha de tenir— m'estimo més comentar-la tot seguit en les reflexions.

II. ALGUNES BREUS REFLEXIONS TEOLÒGIQUES

El do de Déu en la comunitat

La celebració del Baptisme —sagrament de la fe— ens posa a l'abast un fet important i gratuït: la manifestació de Déu santificador *en* la comunitat, i —respectivament— la formació, ni que sigui inicial i fugaç, d'una comunitat capaç de lloar Déu-que-es-dóna («*Deus sese dans*»).

Aquesta realitat, malgrat que jo ara l'expressi en termes teològics, no és lluny de la percepció de la gent per senzilla que sigui: ells s'han reunit per donar gràcies a Déu —gairebé per a oferir-li el fill per tal que esdevingui fill de Déu— i d'alguna manera perceben, a través de la paraula i de l'acció simbòlica, la benevolença de Déu envers aquell infant concret que ells han engendrat.

Crec que aquesta percepció és primària; concorda a més amb la finalitat primària del sagrament que consisteix a palesar i comunicar l'amor i la vida de Déu als homes fràgils i pecadors. Aquesta percepció popular i aquesta realitat o finalitat primària del sagrament són més fonamentals que la vinculació jurídica de l'infant a l'autoritat eclesial. En tot cas, aquest darrer vessant és percebut de la següent forma: els pares voldrien que el nen formés part dels que són de Jesucrist, de la família de la qual ell és el Primogènit entre molts germans.

En definitiva, i davant la llibertat futura de l'infant, l'Església crec que ha de presentar-se sempre com el que és: com una societat de lliure adhesió, dit en termes també jurídics.

És basant-me en aquestes realitats elementals que el baptisme d'infants no se'm presenta com una objecció a la meva consciència. Al contrari: és com dipositar en l'infant una llavor; no pas un fet de vinculació jurídica més enllà de les possibilitats de l'infant.

Sobre el simbolisme sacramental

En el sagrament es posa de manifest i es realitza, a través de la paraula i de l'acció simbòlica, allò mateix que Jesucrist manifestava i realitzava quan, en la plenitud de la vida pròpia del resuscitat, estava al mig de la comunitat i comunicava el seu Esperit Sant (vegeu Lc 24,36; Jo 20,19-22).

De la paraula se n'ha parlat a bastament.

Sobre l'acció simbòlica voldria fer les següents anotacions:

1. Els símbols no són pures il·lustracions plàstiques d'una doctrina, sinó representació *efectiva* de la donació dels dons de Déu. ¿Màgia? De cap manera. *Des del punt de vista antropològic* caldria repetir que els símbols tenen la virtualitat de fer present un passat (com a memorial entranyable) i d'anticipar el futur promès (talment com la mostra d'afecte és una afirmació d'un futur de fidelitat i d'amor). *Des del punt de vista teològic*, tot evocant un llenguatge usat per certs liturgistes, caldria dir que així com a nosaltres ens és donat de «jugar» amb els símbols que indiquen la comunicació dels dons de Déu, i això és cert, s'ha d'afegir que Déu mateix vol jugar amb tot el joc de l'acció simbòlica de tal manera que allò que representem no és res més —ni res menys— que la visibilitat de l'autodonació del Déu de tota gràcia.

2. L'Escriptura i el Ritual assenyalen, entre altres, les següents significacions «cristianes» de l'aigua, que exposo —al meu parer— segons l'ordre de menys a més dificultat d'intel·lecció:

— l'aigua com a font de la vida. És el binomi «aigua»/«Esperit». Podríem dir: l'amor de Déu es vessa sobre d'aquest infant;

— el bany d'immersió renovellador: l'infant és immersit en la mort i en la vida de Crist, per tal de sorgir com a nova criatura. Hom pot contemplar l'ambivalència ben natural de l'aigua com a mort/sepulcre i com a vida/naixement. La literatura, en particular la lírica, en va plena, d'aquesta ambivalència;

— el mar com a camí d'alliberament en la història del Poble de Déu;

— el Jordà com a lloc del Baptisme de Jesús, Fill estimat del Pare, que rep la unció messiànica de l'Esperit Sant;

— l'aigua com a signe de la fecunditat de l'Església, Mare del nou naixement.

Hom pot estar segur que l'aigua —i el mateix es pot dir de la llum— té per a tota classe de gent quelcom semblant a un «misteri» natural i atraient. Es tracta, com he insinuat ja en la primera part d'aquestes notes, de copsar el significat de l'aigua i de la llum en relació amb la vida i amb l'acció pasqual de Jesucrist.

Allò que és celebrat en el Baptisme és exactament la nostra fe: «Hem de creure exactament tal com hem estat batejats —diu sant Basili— per tal de fer una professió de fe conforme al Baptisme. I, en virtut de la mateixa lògica, podrem retre glòria a Déu de manera conforme a la nostra fe» (BASILI, *Sur le Saint Esprit*, Sources chrétiennes, Paris, 1968, xxvii, 67, p. 489). En el Baptisme representem que un home —un nou nat, en el Baptisme d'infants—

és fill del Pare, i germà de Jesús unit al seu cos eclesial, i ungit pel do de l'Esperit Sant. Aquesta fe és representada visiblement i és realitzada invisiblement en la concreció del sagrament.

No vol dir que Déu no estimi tots els nens del món. Vol dir que davant d'aquest nen concret Déu re-presenta el seu amor i, en realitat, l'està estimant i ho creiem.

El baptisme, una celebració

¿Respon a una moda la insistència que he mostrat a presentar el Baptisme com una celebració?

No. Per a sant Agustí, la celebració és el gènere pròxim en el qual s'inscriu el sagrament. No tota celebració és sagrament: el Nadal és una celebració perquè en ell és dut a la memòria el fet del naixement del Salvador, i celebrar és precisament commemorar un esdeveniment (de salvació). Però Nadal —sempre segons sant Agustí— no és un sagrament. Solament quan es tracta d'una celebració qualificada hi ha sagrament.

Doncs bé, ¿quina és la diferencia específica que determina la celebració, fent-ne un sagrament?

La resposta s'obté —l'obté St. Agustí— analitzant l'esdeveniment de la Pasqua. La Pasqua sí que dóna lloc a un sagrament perquè, tot celebrant-la, no solament evoquem en la memòria la mort i la resurrecció de Crist, sinó que *representem allò que n'hem de rebre, de la Pasqua*.

Aquesta és la cercada qualificació que converteix la celebració en sagrament: que, en ella, a més de fer-se memòria de l'esdeveniment, es representin aquells dons (pasquals) que n'hem de rebre.

No faig més que dir —gairebé amb les mateixes paraules, potser un xic més entenedores— allò que serà una cèlebre definició agustiniana del sagrament basada en la celebració. En ella es diu, indirectament, que el sagrament és una celebració. I es diu, directament, allò que cal per tal que la celebració sigui sacramental:

«Hi ha sagrament en una celebració

quan l'esdeveniment salvífic és commemorat de tal manera que hom entén que també se significa

allò que hem de rebre santament»

(Ep. 55, 1-3; CSEL 34, 170-173; PL 33, 204-206).

La influència d'aquesta definició, molt gran en l'època carolíngia, es perd —dissortadament— més tard, sobretot a l'època post-tridentina.

Apliquem aquesta definició al Baptisme. Es tracta d'una celebració perquè commemora la Pasqua del Senyor. Però es commemora de tal manera que, en el Baptisme, és significat el do pasqual per excel·lència que hem de rebre: la justificació per la gràcia de l'Esperit Sant, com a fruit de la mort i de la resurrecció de Crist.

Vet aquí, doncs, perquè el Baptisme no sols és celebració sinó sacrament: perquè és la representació o significació visible de la justificació per la fe (no pas per les obres), realitzada per l'Esperit que la Pasqua de Jesucrist vol comunicar a tots els homes.

Que tot això pot quedar representat plenament en el bateig d'un adult, quan aquest mostra, per la seva paraula de confessió de fe i pel seu gest de recepció de la gràcia, que la seva consciència està lliure i oberta —ben disposada— a identificar-se amb la Pasqua de Jesús i amb el gran do que en prové, és evident.

Però ¿qui negarà que, en l'infant, aquest do, pel que toca a Déu mateix, pot fer-se semblant a una llavor? A una realitat primicera i gratuïta que és ensems una promesa d'expansió futura. És el toc de l'amor de Déu a l'infant —la «carícia»— que haurà de ser agraïda, vetllada i cultivada per la comunitat i per la família en les quals l'infant està inscrit.

La responsabilitat i l'exigència de l'Església no pot reduir-se, en conseqüència, a urgir (i tal vegada a urgir jurídicament) la pertinença del batejat al seu fur i a la seva jurisdicció. La responsabilitat i exigència de la comunitat eclesial (i de la família) haurà de consistir a acollir i a ajudar l'expansió de la tendresa de l'amor diví amb la qual el Pare ha ungit aquell fill seu. L'Església acollidora —l'Església de la pregària i de l'eucaristia, de la fraternitat i del servei— és primària respecte de l'Església que vincula jurídicament, vistes les coses en perspectiva de salvació.

El tema del mal del món

Tot això es relaciona amb l'amenaça del mal del món, al qual no és aliena de cap manera la celebració del Baptisme.

La comunitat —fecunda com l'aigua, lluminosa com la nit de Pasqua— és el lloc de l'encontre de l'home (i de l'home-en-projecte) amb el Pare de les llums, el qual —mitjançant la Creu de Jesús— vol fer fora el mal del món i del cor de l'home. Vol fer fora aquella ambigüitat i aquell pecat que —amunt, amunt de la història humana— es troba sempre en la interrelació dels homes. Es troba àdhuc en l'origen de l'aventura humana.

Vet aquí perquè podem entendre les «promeses del Baptisme» com la «conscienciació» que Crist és l'Anyell que lleva el pecat del món: el pecat personal i el col·lectiu, com és ara la guerra, l'opressió i la degradació humana.

Aquesta tasca, el Vencedor del món l'ha confiada també a qui ha de continuar la seva missió. Per això, l'Església de Jesucrist és i ha de ser, en el món, el testimoni del crucificat que estima i que esdevé ple de vida i de glòria.

Barcelona, maig-juliol 1982.

NOTES PER A UNA RELECTURA

DEL RITUAL DEL BAPTISME

JOSEP URDEIX

Tots els rituals, avui dia, ens forneixen de les suficients orientacions, tant de tipus pastoral com ritual, que cal tenir presents davant de qualsevol celebració litúrgica. Subratllarem o recordarem, per tant, aquí el que el ritual del «Bateig dels infants» —la celebració baptismal més habitual entre nosaltres— ens indica amb vista a una expressiva litúrgia del baptisme.

Tenint present, d'altra banda, que se m'ha indicat que em fixi, especialment, en els punts clau de la celebració, passaré per alt, perquè d'altres ja hi deuran fer esment, la preparació pastoral que l'ha de precedir a fi que tots els que hi participin ho facin fructuosament.

Fem, doncs, un repàs a la celebració i ja ens anirem trobant amb els moments més destacables i els més complementaris en el curs del que podríem denominar una celebració «típica».

Qüestions prèvies

Encara que pugui semblar una qüestió menor, el nombre dels qui han de ser batejats és quelcom a tenir present a l'hora de disposar tot el que afecta la celebració. I això per una raó molt senzilla: així que ens sembla que el nombre de candidats al baptisme és una mica «elevat» (i la xifra entra dins de tot allò que en aquest món és relatiu), ja ens sentim disposats a «simplificar» el ritual per una banda o altra. Hem pensat si davant d'aquest cas no hi ha altres solucions?

En principi, davant d'una celebració més o menys nombrosa de baptismes, el que caldrà tenir present és el nombre de *ministres* que convé que hi siguin presents. El ritual, prou preveu que el ministre que presideix el baptisme es veu acompanyat i ajudat per preveres o diaques en diversos moments de la celebració. Sempre que això sigui possible, doncs, caldria actuar d'aquesta manera.

Encara, al costat d'això, caldrà preveure qui realitzarà els *diversos ministeris o serveis* necessaris per a la celebració: lectors, monitors, cantors, acollidors per situar tothom en el seu lloc corresponent dins l'església, etc.

Si a l'hora d'altres celebracions, l'Eucaristia dominical, per citar un cas habitual, o la Confirmació, per citar un cas no tan freqüent, tot això, tal com cal, ho tenim present, per què no li ho tenim —sovint— en el moment del baptisme? Encara que suposi un esforç, sobretot en els llocs on cada diumenge hi ha bateigs, caldria fer-lo si volem que el baptisme aparegui amb la importància que té per a la vida de l'Església.

Hi ha el cas concret dels *lectors* que mereix una especial atenció. Més d'una vegada es confia als pares o padrins la proclamació de la Sagrada Escripura o l'anunci de les peticions de la Preghària dels fidels. I es fa així perquè arribin a «participar» més de la celebració. Si no hi ha altra solució, certament que aquesta n'és una. Però no pas la més adient. Els pares i padrins és com a tals que participen d'una manera ben especial en el baptisme dels seus fills o fillols. És aquest l'aspecte que, pel que fa a ells, s'ha de posar del tot en relleu sense barrejar-hi altres elements. Per tant, serà convenient que no siguin ells els qui facin de lectors, sinó altres fidels. El més normal (encara que actualment això pugui semblar massa ideal) és que en les celebracions baptismals hi siguin presents els lectors normals de cada parròquia. Al cap i a la fi, aquesta és la seva feina.

Acabem aquest preàmbul assenyalant allò tan sabut: que abans de la celebració convé preveure tot el possible perquè ni la improvisació ni la rutina facin la seva aparició de manera inoportuna durant el seu desenrotllament.

Acolliment

El primer moment de la celebració, l'acolliment, convé que sigui tan senzill i cordial com expressiu per donar eclesialment la benvinguda a cada un dels allí presents.

Per això l'acolliment té un ritme expressivament creixent. De primer, la benvinguda a *tothom*. Després, una atenció especial als *pares i padrins*, perquè puguin expressar per què es troben allà i la importància que hi donen i que es deriva d'aquest fet. Com a moment culminant, la salutació als *infants que han de ser batejats* signant els seus fronts amb el senyal de la creu salvadora. Observar el que suposa aquest acolliment, donant-li un to personalitza-

dor, serà important per fer que la celebració tingui el seu bon context eclesial des del seu inici.

Litúrgia de la Paraula

Tothom ja sap el sentit i la importància de la proclamació de la Paraula de Déu en tota celebració sacramental. No caldrà, doncs, insistir-hi pel que fa al baptisme. Però sí que convé insistir que convé donar-li tot el relleu que li pertoca.

Sempre que sigui possible, la litúrgia de la Paraula de Déu es desplegarà amb tota la *riquesa de lectures* i cants que li és pròpia.

Quan això no és possible, recordem el que el ritual assenyala perquè la Paraula de Déu il·lumini el ritu baptismal: es llegirà, almenys, una perícopa evangèlica que parli del baptisme o de l'atenció de Jesús envers els infants. Però cal tenir present que, en el cas que s'opti per la sola lectura evangèlica, el ritual assenyala l'oportunitat de llegir dos fragments dels evangelis (els que indica el ritual són molt breus i es poden complementar de sentit), així com diu que es poden escoltar asseguts si així es facilita l'atenció dels oients. Aquests detalls, per petits que semblin, poden ajudar a una bona participació de tots els fidels presents.

Segueix després l'*homilia*, les característiques de la qual han de ser: «breu, il·lustrant els textos llegits i adoctrinant els presents perquè aprofundeixin el misteri del baptisme i assumeixin més coratjosament els deures que se'n deriven, sobretot per als pares i padrins».

És recomanable un moment de silenci després de l'*homilia* i abans d'iniciar la *Pregària dels fidels*, que té unes característiques especials. A les peticions de la pregària, centrades en el do i els fruits del baptisme en els qui han de ser batejats, com també en tots els presents, s'afegeix una breu lletania dels sants (que significativament expressa la comunió de l'Església sencera, **terrena i celestial ensems**), que es clou amb l'*oració de l'exorcisme* que introdueix la *unció prebaptismal*.

Aquesta oració i aquesta unció, que demanen i expressen la força i la protecció del Senyor envers els escollits que han de rebre el baptisme, convé que es realitzin donant-los el sentit que tenen i sobretot convé que la unció no sigui omesa només perquè pugui semblar que hi ha motius per fer-ho. Sobretot, que el motiu no sigui que no s'ha explicat el sentit que tenen.

És veritat que el ritual català diu que la unció es pot ometre

«per raons pastorals (v. gr.: gran nombre dels qui han de ser batejats)». Per gran nombre s'ha d'entendre, realment, «gran nombre». No convé optar per la facilitat ni minimitzar cada gest amb què l'Església expressa la sollicitud i la gràcia del Senyor envers els qui són conduïts fins a les fonts baptismals.

En els casos en què pesin prou els motius per suprimir la unció, aquesta —en el ritual «per a més d'un infant»— queda substituïda per la imposició de la mà damunt de cada infant.

Tenint, doncs, present tot el que inclou la litúrgia de la Paraula de Déu, es vetllarà perquè l'homilia no «s'ho emporti tot», sinó que sigui un element que doni coherència i cohesió al conjunt d'elements que aquí han d'anar trobant expressió i significació.

Litúrgia del Sagrament

Ni cal dir que aquest és el moment culminant de la celebració. La Paraula de Déu i la pregària han disposat els cors dels fidels perquè així sigui. Però el desenrotllament del mateix ritu baptismal ha d'ajudar a fer-ho realitat.

El ritu s'inicia amb la *benedicció i invocació de Déu sobre l'aigua*. Fora del temps pasqual, en què és adient conservar l'aigua beneïda la Nit de Pasqua, és bo de beneir l'aigua en cada celebració «per tal de significar més clarament, amb les paraules de la consagració, el misteri de salvació que l'Església commemora i proclama». És la manera més clara d'expressar el sentit que té l'aigua en el context salvador del baptisme.

Immediatament —així que l'aigua està convenientment disposada i abans de procedir al baptisme— *es demana als pares i padrins de renunciar al pecat i de fer professió de fe*. És bo de tenir molt present que aquesta renúncia i aquesta professió de fe són demanades als pares i padrins i no pas als altres que participen també en la celebració. Caldria, doncs, que fossin ells sols qui les fessin, per indicar clarament la seva específica i responsable vinculació amb els infants que seran batejats i en ordre a l'educació en la fe de la qual fan professió. Els altres s'uneixen a ells en aquest moment amb l'assentiment que manifesten —com a cristians que viuen una mateixa comunió en la fe de l'Església— un cop els pares i padrins l'han professada davant la comunitat reunida.

Aquesta professió de fe i la *petició formal del baptisme* dels seus infants que fan cada un dels pares (acompanyats dels padrins) fan que aquest moment de la celebració sigui força més

important, ritualment, que el diàleg d'acollida i per això cal que se'ls doni el relleu que es mereixen per damunt d'aquell.

El baptisme. Moment del tot singular (com podria ser d'altra manera?) en el conjunt de la celebració. Cal, doncs, que es realitzi amb gran dignitat i expressivitat perquè quedi palès —en l'ordre dels gestos simbòlics— que cada batejat «passa» per l'aigua que regenera o, almenys, que l'aigua és abocada damunt d'ell amb la profusió d'un bany purificador.

El baptisme va acompanyat d'uns ritus explanatius, no tots els quals revesteixen la mateixa significació i importància. El més característic d'aquests ritus és la *unció amb el crisma*, símbol expressiu que manifesta que els batejats han estat incorporats a un poble messiànic, a aquell poble que participa de la unció de Crist com a sacerdot, profeta i rei. A aquest ritu en segueixen habitualment dos més, de tipologia més aviat simbòlica que no pas «catequètica», és a dir, que estan en la línia de donar senzilla visualització d'alguns aspectes propis de la vida nova i de la llum espiritual que han rebut els batejats: són la *imposició del vestit blanc* i el *lliurament del ciri encès*. Ja es veu la preeminència que s'ha de donar a la unció i el sentit complementari que s'ha de donar als altres dos ritus.

Ritus conclusius

La conclusió de la celebració baptismal s'inicia amb la pregària de l'*oració del Senyor* feta davant del seu altar. És bo de subratllar que es fa així per indicar que els batejats han iniciat un camí —el de la iniciació cristiana—, que prosseguirà amb la Confirmació, per la qual rebran —amb el do de l'Esperit— el segell de la vida de fills de Déu a què acaben de néixer, i tindrà el seu terme en l'Eucaristia, per la qual seran fets plenament cristians per la comunió amb el Cos de Crist. Aquest Parenostre, doncs, és tant una pregària per als acabats de batejar com una pregària ritualment expressiva dels vincles existents entre els sacraments que «ens fan» cristians.

Restà només, un cop recitat el Parenostre, la *benedicció* —amb una atenció concreta als pares i padrins— i el *comiat* habitual a tota celebració litúrgica.

Aquest repàs valoratiu de la celebració baptismal, fet mirant d'accentuar la manera orgànica com es va desenvolupant tot el seu conjunt, potser pot haver estat més adient que assenyalar-ne només «punts clau» deixant els altres a l'ombra.

D'altra banda, m'he cenyit al comentari més estricte del ritual, sense esmentar els possibles cants o altres formes de participació dels fidels que poden fer més rica la celebració del baptisme; com tampoc no he parlat de la possible tria dels diversos textos que ofereix el ritual. Penso que no es tractava tant d'indicar models de celebració com de recordar les pistes, les motivacions i les pautes que poden ajudar a cercar un ritme correcte a la celebració baptismal, fent que cada un dels seus elements hi ocupi el lloc (i amb l'accent) que li pertoca.

COM DINAMITZAR

LA CELEBRACIÓ DEL BAPTISME

GENIS SAMPER

No és pas igual fer un bateig d'uns amics que haver de fer els bateigs de cada diumenge, o de cada mes, d'unes famílies que porten l'infant a batejar, però que nosaltres, els ministres del sagrament, no coneixem pas. No hi ha novetat, la comunicació és deficient i els interessos d'uns i altres no coincideixen. Podem fer l'esforç de refer una catequesi per a pares i padrins i convertir-la en condició indispensable per a l'admissió al sagrament, per veure si millorem la comunicació; la gent sap millor què diu i fa cara de creure-hi. Podem aplegar famílies en la mateixa situació i fer bateigs «comunitaris», que no passen de col·lectius, si no volem abusar dels mots. Fins i tot podem justificar-nos amb una pastoral que tracta tothom per igual i que simula de fer passar tothom pel mateix adreçador.

D'una banda, potser hauríem de trobar la manera de fer que veritablement els baptismes fossin actes de la comunitat, i per l'altra que tota família, o persona, s'hi trobés acollida i acompanyada. Ja sé que és impossible en el nostre temps de presses i anonimats de fer el baptisme d'aquesta tarda com si fos el més important que mai hem fet, encara que ho sigui, i sé també que ni els capellans ni les comunitats parroquials aguantarien la tensió que suposa de posar tota l'atenció a «aquest» signe sacramental celebrat sobre «aquest» petitó. Ens justifiarem amb la manca de garanties per a un futur de la fe, amb la manca de llibertat del nadó i direm que seria millor retardar el baptisme fins que ell mateix pogués decidir, o sabés què es fa: a la pràctica no anirem pas darrera els pares perquè bategin i ens acontentarem de fer dignament els baptismes que s'hagin de fer. Potser sí que farà la impressió que ho fem millor que abans, i això ens consolarà. Però continuarem lluny del goig de la mare que posa un fill al món: l'Església és aquesta mare, i aquest infant l'home que neix al món de Déu.

Com fer que sigui tota la comunitat qui bateja? Què podem fer per dinamitzar, personalitzar, aquest baptisme concret? Això és el

que treballà durant un trimestre del curs 1980-81 un grup d'alumnes del Centre d'Estudis Pastorals, i són unes quantes d'aquestes experiències les que ressenyem en aquest article.

Una comunitat pròxima al món de la gent i a la seva fe

No cal dir que tot el que es faci perquè el baptisme no aparegui com un afer clerical serà bo. Així, la comunitat hauria d'estar present en el moment d'acollir la demanda de baptisme: aquesta feina no cal que la faci un capellà, ni tampoc l'ha de fer un funcionari de despatx que es limita a apuntar i explicar com anirà i què han de fer els pares i padrins. L'Església s'ha de manifestar joiosa pel naixement dels fills i ha d'acollir i felicitar, ha de posar-se a la disposició dels pares, i fins i tot ha de somiar junt amb els pares el demà millor que neix amb aquest infant. Aquesta acollida té un caire i un vessant celebratiu, que va més enllà del burocràtic, i que cerca d'expressar-se adequadament.

En alguns llocs, aquesta acollida de la comunitat es fa amb la visita de membres, diguem-ne qualificats, de la comunitat a la casa del nadó. Pot ser un gest que s'agraeix. Però cal absolutament que es faci dins d'un clima de confiança, i que de cap manera no pugui ser interpretada com un intent de ficar el nas a casa. S'ha de fer dins d'un clima distès, i no hauria de servir per apuntar dades: no s'entra a casa de la família del batejat per enterar-se de res, sinó per compartir amb uns pares i per acompanyar-los. Si això no és factible, val més renunciar a aquesta visita. Si es fa, i es vol saber si ha anat bé, es pot mesurar cercant qui ha parlat més d'allò seu: si són els pares, la cosa ha anat bé; si som nosaltres, en podem deduir que encara estem en aquella mentalitat que vol que «aquesta gent vingui a l'església» i no en aquella que voldria fer néixer l'Església entre aquesta gent.

Emperò, la comunitat juga un paper el dia del baptisme. Potser sí que no és dins de l'eucaristia que s'han de celebrar tots els baptismes. Però és l'assemblea eucarística dominical la que ha de viure intensament el baptisme. I això no és pas tan difícil. Heus ací alguns suggeriments: d'una manera plàstica, es poden exposar a l'atri de l'església els noms dels qui avui seran batejats, es pot guarnir amb flors i il·luminar la pica baptismal; tant a la pregària de fidels, o millor a l'interior de la pregària eucarística, es pot pregar «nominatim», pel nom de pila— pels infants que avui ens naixeran. I es pot convidar la comunitat a aplegar-se per al baptisme; en el fons és perquè la comunitat és convocada que

el baptisme és comunitari, i no perquè es bateja més d'un infant a la vegada.

A la mateixa celebració del baptisme, la comunitat juga el seu paper d'assemblea aplegada, que celebra pregant, escoltant la paraula, cantant i aclamant, i també fent els ministeris d'acollir i acompanyar, de proclamar la paraula i fer que la pregària sigui universal, de manifestar públicament el seu engatjament en «aquesta fe de l'Església», i de no deixar marxar la família amb l'infant com si res no ens hagués passat com a comunitat. Seguir aquest nou membre i comptar amb ell quan s'aplega l'Església.

En algun lloc, s'aprofita el temps de pasqua per donar senyals de vida i palesar que els batejats durant l'any són membres de la comunitat i que aquesta se'n sent solidària. Alguna parròquia, un dels primers diumenges de pasqua, fa arribar a totes les famílies dels batejats de l'any una lletra pasqual de felicitació, anunciadora de la resurrecció, i convida les famílies a venir, potser amb més pau que el mateix dia del baptisme, a l'eucaristia dominical i pasqual. Aquest és un moment preciós per tornar a acollir, i signar els infants amb la creu, com a gest sovintejat, per presentar-los a la comunitat, per beneir-los d'una manera especial, i finalment —per què no— per repartir quatre confits entre tots en aquest aniversari comunitari de tots els baptismes.

Hi ha una regla pastoral d'or, difícil d'aplicar, però no per això menys preciosa. Es tracta de fer el bateig que estem fent com si fos el més important, i fer-lo a mida. Igualant, igualant, manta vegada hem caigut en un nou clericalisme posant els «nous» sagraments per damunt de les persones, i fent passar tothom pel «tub». De passada, no n'hem trobat ningú digne, fora dels escollits i selectes. Sense voler-ho hem confós fe i cultura, i ens hem trobat millor comunicant amb els que tenen manera de parlar de la fe amb el nostre mateix llenguatge. Sortosament, no sempre la fe troba la paraula per ser dita. Abans de tot, toca, doncs, al ministre del sagrament de connectar amb la fe viscuda dels pares que demanen el baptisme del seu nadó, i de posar-se en la seva pell.

Quasi tot es juga en la primera confrontació entre els pares i el capellà. Ja hem dit que uns laics hi podrien fer de pont. Hi ha capellans que s'hi coHoquen com a «examinadors» de la fe. Es com si vinguessin a dir: «I vostès, què en saben de tot això?». Res o quasi res. Jesús més d'una vegada s'admirà de la fe trobada en la gent més pobre i sobretot en aquells que no eren del poble escollit, com el militar de les forces d'ocupació que li demanava que guarís el minyó (Mt 8,10). Deu ser molt difícil no judicar la fe, i hauríem d'evitar de continuar fent-t'ho encara que

sigui per motius més alts. No es tracta pas ara de tenir la mànegua ampla per acceptar als sagraments. Només cal ser realista i acceptar humilment de celebrar l'espurna de fe que trobem, **sabernos-en admirar**, com Jesús quan opta obertament pels pobres i deixa clar que són ells qui han entès la bona nova de l'evangeli (Mt 11, 25).

És bo que hi hagi una catequesi de «reciclatge» dels pares abans del baptisme del fill. No és gens realista convocar pare i mare d'una família nuclear obrera a hores de la nit, per a dir-los què han de creure. Ens cal un esforç d'imaginació pastoral per trobar formes més properes a la gent, i més allunyades del mesuratge, per acollir, i acompanyar la fe, d'expressió pobra, o trasbalsada per uns canvis dels quals la gent no n'ha estat pas responsable. Una vegada més, cal recordar que la pedagogia de la fe ha de tenir present el que és normal en tota pedagogia i tota teoria de la comunicació: la mida és l'altre. Però de vegades ens entosudim a fer el contrari.

Desgraciadament el baptisme acaba interessant només la pròpia família: pares, avis, i la mainada. Els altres cristians no sentim ni repicar les campanes: ens limitem a veure'ls passar i com fan festa. I la festa, moltes vegades, no té res a veure, amb la fe celebrada. Tot l'esforç de personalització que en aquestes ratlles puguem suggerir suposa que el subjecte agent és la comunitat i que aquesta té consciència clara que l'avui i el demà seu i del Regne es juga en aquest naixement nou per l'aigua del baptisme. Ara ja podem donar algunes de les idees que van sortir en el taller, i no es quedaran en unes quantes coses boniques pels qui tinguin humor o es vulguin complicar una celebració, amb el risc de fer diferències que els seran criticades en nom de l'igualitarisme.

Acollir uns coneguts, de casa

En primer lloc (no sé com ho hauria de fer, però ho hauria de fer), el sacerdot hauria de poder acollir la família deixant entendre que són coneguts i de casa. Aquí hi juga un gran paper el fet d'adreçar-se a ells amb naturalitat pel nom del nadó. És descoratjador estar preguntant com es diu. Fer això significa que no era esperat de la comunitat. El nom del batejat ha d'il·luminar i fer viva la comunicació amb els pares en tot el curs de la celebració. Un rètol bonic donant la benvinguda a en Jordi, la Raquel, en Miquel, o el que sigui. La introducció dels noms a la lletania dels sants, la seva dicció clara al moment del baptisme, potser fins

i tot alguna referència a la vida del sant, quan escau, perquè es vegi que se li ha donat un company pel camí, una presència que el farà sentir solidari de tots els qui seguint el Crist s'han esforçat per viure el Regne, al preu de tota la vida. Avui que l'univers dels nois és força buit, o ple de personatges estranys, pedagògicament és bo insistir en les connotacions personalitzants del sant escollit. Malauradament és massa tard, i el nom ja és inscrit al Registre Civil, però de debò que és llàstima que uns purs criteris estètics o de so, quan no d'esnobisme, primin a l'hora de posar el nom a tot un fill de Déu.

La signació

Un altre signe interessant que pot ajudar a personalitzar el baptisme és la creu i la signació. La creu ampla, oberta i victoriosa hauria de presidir tota la celebració. La signació, marca amb la creu, n'hauria de ser la seva projecció personal, un senyal de victòria de la part del nostre Déu. El nou Ritual n'ha potenciat l'ús, tot evitant-ne el seu tractament màgic. Una bona creu, acompanyada de llums i flors, podria ser al lloc d'acollida i fer camí davant dels cristians. Per fer atenció a la creu es podria cantar comunitàriament alguna de les aclamacions no gens difícils, com «Victòria, tu regnaràs» o «Salvador del món, salveu-nos».

Però sobretot, cal estar atents al ritus de la signació dels infants. La monició que el precedeix hauria de tenir un tractament especial que deixés clar quin és el sentit de la creu per al cristià. És veritat que el Ritual suposa la signació repetida de part del ministre, dels pares i padrins. Si no es fa dignament i amb certa pausa, pot ser un gest pertorbador per al petit, i mal interpretat pels vells cristians. Caldria evitar-ne la multiplicació. Cada cas pot demanar un tractament diferent. Per exemple, el ministre podria fer una sola creu ampla, tallant l'aire sobre el conjunt dels que es bategen i les mares podrien oferir els infants de front perquè fossin signats pel pare o pels padrins. La creu hauria de presidir sobretot la infusió de l'aigua i també la benedicció i l'enviament.

La participació activa dels pares

Els pares haurien de compartir els ministeris de la lectura i de

la pregària amb els altres membres de la comunitat. Les lectures bíbliques en poden ser bona ocasió. Però també pares o padrins poden fer una presentació pública, sempre escrita per assegurar-ne la qualitat, de per què demanen el baptisme dels petits: no és altra cosa que una nova forma del diàleg inicial «Què demaneu a l'Església de Déu?». Tant la pregària de fidels, com la renovació de les promeses es presten a formes noves més personalitzades, en les quals les persones es poden expressar i dir quina és la seva fe, la seva exigència i el seu projecte amb Déu. Una pregària dels pares demanant el baptisme i la força de viure la fe troben el seu lloc tant al moment de la signació, com abans de la infusió de l'aigua, com també un cop rebuda la llum de Crist.

Uns signes ben expressius

Tots els signes han de ser ben parlants en la celebració, i el sagrament del baptisme tradicionalment ha estat prou ric en símbols. Aquests han de ser tractats en tota la seva resistència material perquè facin aparèixer el disseny salvador sobre aquest petit home. Especial tractament necessita la font de l'aigua i les aigües vives que s'escolen. Especial tractament mereix també la llum, el ciri pasqual i les flames a les mans dels pares. També, si escau, el fet de despullar-se de l'home anterior, vell, i de revestir-se d'un altre home, nou. Hi ha a fer tot un esforç perquè aquests signes siguin ben expressius: fer córrer l'aigua fresca, i no acontentar-se amb gotetes mesurades, que la llum sigui llum i en faci; que si s'encén no sigui per apagar-la tot seguit. Revestir-se no és complir l'expedient amb una caputxeta, o amb un purificador. Les coses ben fetes, per respecte a les persones.

Hi ha també moviments, o desplaçaments, que poden resultar personalitzadors. No cal dir que el fet d'avançar-se per rebre l'aigua baptismal no hauria d'assemblar-se gens a aquest anar i tornar al mateix lloc que es dona a les maternitats quan els nadons han de ser objecte d'alguna cura sanitària o higiènica. Si no fos trencar massa motlles, potser seria bo que després del bany baptismal, els pares i padrins passessin a ocupar un lloc nou voltant de l'altar, on a més és més expressiu el ritu de la llum, com també el de la crismació, i d'una certa manera tot queda a punt per orientar l'esguard cap a l'eucaristia, com a invitació a la tau-parada.

Finalment, els ritus de comiat es presten a una bona personalització. Si els infants són pocs bé es podrien dipositar sobre el

mateix altar per a la benedicció: el ritus és més que expressiu i prou que se n'adonen els fotògrafs. La benedicció s'ha de fer amb una bona extensió o imposició de mans. Un gest que indiqui que el celebrant també sent com a cosa pròpia aquestes noves vides de Déu no hi hauria de manca: la manera més normal podria ser el bes al front de l'infant, i ben segur que la felicitació efusiva i l'acompanyament a la sortida dels familiars, tot plegat enmig d'una bona aclamació comunitària.

Creativitat al servei de l'expressivitat

La comunitat i cadascú ha de trobar el seu lloc. La creativitat, a partir de la fe, és essencial en la litúrgia de l'Església. L'amor acaba sempre per trobar la seva expressió renovellada i adequada a mida de l'estimat. El Baptisme, sacrament de fe, ho és també d'amor, i com a tal queda obert no a singularitzacions, sinó a noves expressions parlants, des del moment que la fe ens assegura que tot el futur es juga en aquest gest de fer néixer de l'aigua i l'Esperit una creació de Déu.

A NIVELLS DIFERENTS,

CELEBRACIONS DIFERENTS

SALVADOR BARDULET

La celebració del baptisme. La llarga pràctica de les celebracions periòdiques baptismals em va fent arribar al convenciment que el factor que millor pot assegurar-ne un grau mínim de reeiximent i de serietat és l'adaptació al públic present. I m'afanyo a dir, perquè no se'm titlli de retardat a descobrir l'evidència, que, a part de la distància considerable que hi ha entre l'evidència teòrica i la pràctica, la conclusió a què m'ha menat l'experiència comporta un esforç gairebé esgotador amb la consegüent temptació d'abandonar esforç i adaptació. Heus aquí on volen anar aquestes ratlles: espigolar, dels nostres indrets pastorals, uns sospirs de retorn a la uniformitat i a les normes, un abandó suau de la tasca més cantelluda d'adaptació i un oblit, si més no pràctic, de l'heterogeneïtat de les nostres comunitats pel que a nivells de fe es refereix. Heterogeneïtat que queda especialment palesa en la petició del baptisme i en la seva celebració.

Qüestions pendents, encara

Abans d'aportar els fets que m'han mogut a escriure llurs conseqüents reflexions, crec que és bo d'apuntar només unes qüestions prèvies, com a simple recordatori i punt d'arrencada.

Hi ha una paraula que en altre temps es feia pesadament reiterativa en qualsevol reunió de pastoral i que avui gairebé no gosem pronunciar: sacramentalització. I aquest no gosar, penso que va relacionat amb un sentit no diré de culpabilitat, però sí d'incapacitat i d'impotència per a donar-hi solució adequada. Després de l'eufòrica i positiva polèmica dels anys setanta, aparentment almenys, sembla que hem entrat en via morta. No és pas aquest el moment ni l'intent d'estendre's en aquest punt.

El fet és que el baptisme, especialment el baptisme, toca de ple aquest afer. I en no haver trobat la solució adequada, segueixen pendents unes qüestions que forçosament s'hauran de tenir en compte a l'hora d'un replanteig de la sacramentalització però

que, i anant al tema proposat, condicionen enormement les nostres celebracions baptismals exigint l'esforç d'adaptació.

Primer de tot: que els subjectes del baptisme siguin nou-nats o infants. No podem oblidar que es tracta d'una excepció que ha passat a ser llei. ¿S'ha de donar com a definitivament adquirit i com a positivament avaluable el baptisme d'infants?

Segon: la demanda indiscriminada de bateig. Si potser estem entrant en una etapa no massiva de demanda, sí que segueix essent indiscriminada quant als motius. Molt variats i, a vegades, difícils d'esbrinar.

Molts nivells de fe

Si ja a la comunitat que setmanalment es reuneix hi hem de constatar diferents nivells de fe, molt més encara als grups de famílies que s'acosten per a la celebració del bateig. Repetint-me: aquesta heterogeneïtat forçosament ha de trobar ressò a la celebració amb un esforç d'adaptació. No hi pot haver dues celebracions iguals. Davant el mosaic de nivells i de motivacions no hi pot haver uniformitat ni de preparació ni de celebració. D'aquesta constatació arrenca, doncs, la indefugible, encara que, a la llarga, cansada, tasca d'adaptació. D'aquesta constatació arrenca també el fet d'haver d'abandonar allò que, aïllat de la realitat que tenim, definiríem com a millor i com a ideal.

No batejar per Quaresma

Des de la feixa litúrgica se'ns va insistint i quasi pressionant a no batejar per quaresma i a fer-ho per pasqua o, si més no, pel temps pasqual. Perfecte. Redescobrir la quaresma com a camí i alhora desvetllar la dimensió baptismal de la pasqua. És el temps ideal per al baptisme. Qui gosarà negar-ho? És clar que ho serà només per a aquell que sàpiga fer el lligam conversió-home vell-home nou-Crist ressuscitat-aigua-llum...

Per als altres serà una altra llei. I que consti que, mirat des de la parròquia, no és pas difícil d'arribar a aquesta decisió. Sincerament, massa fàcil. Deixant a part que és amb un cert temor que m'acostaria a batejar, a la tarda de Pasqua, amb una esglésiada de gent, amb xerrameca i soroll a dojo, per més que el ciri fos tot just estrenat i que l'aigua hagués estat beneïda la nit pasqual.

Un ideal a assolir, ben cert. Però no per llei. No oblidem com

va acabar la llei que prohibia celebrar casaments per quaresma.

Ja sé que no entra al tema. Però el mateix diria davant les pressions a què les primeres comunions es facin durant el temps pasqual. En les actuals circumstàncies, una missa de primera comunió trenca el clima normal de seriositat de la trobada dominical. Molt més encara, la solemnitat i la participació de la dels diumenges pasquals.

Baptismes a la Vetlla pasqual

El ritual els preveu. Hi ha parròquies que n'hi fan i n'estan contents.

Personalment, tractant-se de bateigs de nou-nats, no m'entusiasma gaire situar-los a la Vetlla pasqual. Primer, pel risc que hi ha de fer anar en orris el clima de serietat i d'atenció que es crea a la Vetlla. Ara com ara, la Vetlla es nodreix dels cristians més conscients de la parròquia. Malament si l'infant es posa a plorar, a la qual cosa té tot el dret. Malament si, per evitar-ho, s'ha de desplaçar el protagonista a un altre lloc adient. Segon, perquè el baptisme d'un infantó la Vetlla pasqual, fins i tot suposat el seu dolç son i la serietat de tots els convidats a bateig, no va més enllà d'una anècdota bonica.

Sí que em complac a somniar en un baptisme de joves o adults la Vetlla pasqual. A més de bonic, emotiu. A més de curiós, esperonant per a tota la comunitat reunida. I per al catecumen, reconfortat en veure's rodejat per la comunitat que vetlla en aquella nit santa i en què recolza la seva decisió.

Mentrestant, prefereixo una Vetlla pasqual amb un fort accent adult. I per suposat, comunitari. Dic comunitari sense cap escrúpol. Perquè aquesta nit ha estat esperada, preparada i protagonitzada per tots aquells cristians que, individualment o en grup, senten i viuen la dimensió comunitària i eclesial de llur fe. I com un sol home i a peu dret, la comunitat actualitza la seva fe, es rebateja, sentint materialment els esquitxos de l'aigua nova. Renovant alhora, cadascun dels membres, el seu compromís d'actuació lliurement triat i acceptat. Comprometent-s'hi per un any més. El qui ha catequitat, seguirà catequizant; el qui ha animat, seguirà animant; el qui ha lluitat, seguirà lluitant; el qui s'ha cansat, oblidarà el seu cansament.

I ja que de la nit pasqual tractem, em permeto de fer un plany: Que aviat s'han desdit, massa parròquies, de donar a la Vetlla la importància i el significat que té i ha de tenir per a tota

la comunitat cristiana! Cansant-nos tan aviat no crearem pas tradicions noves a les nostres parròquies. Enginy, tenacitat, constància, mania si voleu, però no deixem que la nostra comunitat dormi en «aquesta nit, realment benaurada, que uneix el cel i la terra, nit en què l'home retroba Déu». Vint-i-cinc anys de Vetlla pasqual! Massa tendra encara per a ser abandonada per manca de ressò o per a ser desdibuixada convertint-la en una missa anticipada. Massa tendra perquè pugui obrir-se pas tota sola, sense la dedicació, la preparació i la participació de tots els qui, a cada parròquia, són capaços de veure'n la seva significació.

Adaptabilitat del ritual

Fa temps vaig llegir, no sé on, un article en el qual irònicament i crítica s'explicava que per a utilitzar l'actual ritual del baptisme s'hi havien de posar un mínim de deu punts. No recordo tampoc ara a quines conclusions arribava l'autor. Temeria, això sí, que una d'aquestes conclusions fos un sospir per a retornar al ritual únic i uniforme.

Si jo hagués de fer una crítica al ritual reformat, de segur que no aniria pas per aquest cantó. Ben altrament. M'alegren aquestes diferents possibilitats que ofereix en cadascuna de les parts de la celebració baptismal. Encara que això, a la pràctica, t'exigeixi un esforç d'adaptació i un mirar més el públic que no pas el llibre. El retorn al ritual uniforme em semblaria un pas enrera perjudicial a la creativitat, a la imaginació i en últim terme a la llibertat de qui presideix la celebració baptismal o del grup que prèviament l'ha programada. Característiques temps ha sospirades i mínimament adquirides.

A nivells diferents, celebracions diferents

Què he volgut dir amb tot l'anteriorment exposat?

Doncs, que tenim, com tenim, una qüestió pendent com és el baptisme generalitzat d'infants i encara indiscriminat; que tenim, com tenim, a les nostres parròquies un veritable mosaic de nivells de fe i de motivacions a l'hora de demanar el bateig; forçosament en quèta condicionada la celebració.

La uniformitat de celebracions; la introducció, per norma o per llei, d'uns temps més propis per a la celebració del baptisme...;

tot això, a la curta i a la llarga, és només una pinzellada superficial perquè no té en compte la situació real de les nostres parròquies. És partir, si més no, d'aquelles comunitats en les quals estava establert el catecumenat d'adults. I no són les nostres.

Què, doncs? ¿Posem-nos en situació de parèntesi esperant temps millors? De cap manera.

A cada parròquia hi ha un nucli de cristians que, per diferents mitjans, ha fet un camí de reiniciació a la fe descobrint-ne la seva dimensió comunitària. Són prou capaços, sense necessitat de cap llei, d'adonar-se que el temps més apropiat per al bateig del fill és el temps pasqual o el mateix dia de Pasqua. Bé és possible de preparar en temps pasqual un parell de celebracions del baptisme en les quals els interessats hi són per un cap. A nivells diferents, celebracions diferents.

Dit, així més en brut, cal tornar a les classes. En sortir d'un enterrament, una àvia em deia: «Quan jo em mori, vull que canteu força cançons». Continuant el to d'humor vaig contestar-li: «Això depèn de qui convideu al vostre enterrament». Cal tornar a les classes. Si abans, però, la qualificació de cada classe era al presbiteri, ara, aquesta qualificació, s'ha de donar en el públic assistent. En la seva capacitat de vivència i de participació. Un treball, ben cert, que no s'improvisa.

ALGUNES INCIDÈNCIES

EN EL BAPTISME D'INFANTS

PERE LLABRÉS

Algunes incidències psicològiques i sociològiques en el baptisme d'infants: tal volta el títol és massa pressumtuós: podria ser la portada d'un llibre, d'un estudi seriós.

La meva intenció no és de tanta volada: simplement voldria apuntar, aclarir algun punt sobre el pes que el bateig d'infants té, no per motius de fe cristiana, sinó per altres raons sobre l'ànim dels pares que demanen el baptisme per al fill, i sobre les pressions que encara la nostra societat exerceix perquè continuï gairebé en un cent per cent el binomi naixement-bateig.

Incorporació a una família, a una societat

Aquí el baptisme es dona com a ritu de pas, corresponent al naixement. Però també és un signe d'identificació familiar i social.

Per una banda es té com a celebració festiva, gojosa, del naixement, però també el baptisme fa que el nou nascut sigui «oficialment», «ritualment», incorporat a la família, a la societat que encara pomposament alguns anomenen «cristiano-occidental».

D'aquí les respostes ambigües que solen donar els pares, no gaire «catequitzats», no gaire integrats en la comunitat cristiana, poc o gens conscients de la fe cristiana, que no saben expressar bé. Diuen que bategen el nen perquè «a la nostra família sempre s'ha fet així», «perquè tots som cristians i catòlics», «tothom ho fa: per què nosaltres no?», «seria molt mal vist dels veïns, dels coneguts...».

Cal afegir aquí la motivació aquella «que no sigui un moret...» És a dir: que no sigui d'un altre poble, d'una altra societat, d'una altra cultura diferent de la nostra.

Aquestes motivacions, ho sabem prou, són un fet: i un pes, en molts casos, el més feixuc que pot inclinar la balança dels indecisos. Si bé molts, just per aquestes motivacions, ja ho tenen ben decidit abans de néixer l'infant.

Dubtes, indeferentisme, llibertat religiosa

Ens toquem amb una sèrie, per cert ben distinta, d'actituds que més tost difereixen el baptisme de l'infant o el qüestionen seriosament.

Si tenim, com diem, una societat cristiano-occidental (!?), cada dia constatem que els nostres cristians-batejats i que demanen el bateig per a llurs fills no estan prou catequetitzats, no saben donar raó de llur fe, no han assumit el seu cristianisme i molt menys la seva pertinença a l'Església.

En alguns sectors es van difonent, doncs, els dubtes, les incerteses sobre si cal batejar el fill o no: diferir el bateig tal volta per quan sigui més gran i pugui decidir lliurement.

En aquests actituds, en descobrim sens dubte algunes de prou fonamentades humanament. D'altres, són productes de la moda o del medi ambient d'indiferentisme religiós que ens envaeix.

Recordo que en una reunió de pares que havien demanat el baptisme per a llur fill, un llatinoamericà m'enflocà que «todo el mundo es cristiano», amb un to d'aquella música «coca-colera»: «Viva la gente», o la dita andalusa «Todo el mundo é güeno». No sé què en diria el Jomeini d'aquesta afirmació tan contundent: tothom és cristià.

El substrat d'aquesta afirmació és l'indiferentisme subjacent a la ment de tants i tants dels nostres «cristians» o «batejats». Tant se val ésser d'una religió o l'altra, totes són formes d'atansar-se a Déu, totes són bones i vàlides. També sovint es confon cristià amb bona persona. Com que un, mentre no es demostrï el contrari, és una bona persona, aleshores cal que tots els infants per ésser normals, bones persones, siguin cristians i, per tant, batejats.

És molt curiós en aquest apartat subretxar que la llibertat religiosa és més tost usada per aquells que són cristians convençuts o «militants». És en aquests cercles on s'afica més la idea de diferir el bateig del fill: quan ell lliurement podrà decidir-se per la fe. No vull entrar aquí en els contrasentits i sofismes d'aquesta afirmació o actitud, que tanmateix no cal blasmar rígidament en el pla pastoral. Crec que els pares també tenen el dret de prendre aquesta opció.

El curiós del cas és que aquesta llibertat religiosa no és emprada amb totes les conseqüències per aquells que dubten, per aquells que després diran que no volen que cap ideologia religiosa sigui imposada al nen en la seva educació, per aquells que no assumeixen cap compromís per tal d'educar a la llar cristianament el seu fill.

La dilació del bateig

Cada dia és més freqüent aquest cas que es dona cosa amb la pràctica tradicional: batejar «quam primum». Ara passen mesos, tal volta anys. Ja no és gaire estrany que et demanin el bateig d'un infant de dos, tres anys.

Al cap i a la fi, en la majoria dels casos, per no dir en la totalitat, s'hi descobreix un indiferentisme dels pares o uns dubtes que s'han decantat pel bateig, per pressions familiars. Un té la gosadia de dir-los simplement que ja podrien esperar la primera comunió...

De fet, els únics motius que són vàlids per diferir el bateig és el bon estat de la mare per participar-hi o esperar la Vetlla pasqual o el temps de Pasqua, com el més adient per celebrar aquest sacrament.

Les raons de la dilació sovint són de ben poc gruix: esperar l'avinentsa de la festa familiar, despreocupació, indiferentisme. M'he trobat amb el cas curiós d'esperar el naixement del fill darrer per batejar el major, ja que quan més o menys els pares havien decidit el bateig d'aquest, es trobaren que la mare n'esperava un altre. És el mateix cas de les primeres comunions quan els pares «excomuniquen» el més gran fins als 10 anys i fan combregar precoçment el nen de 6 anys per sortir-ne amb una sola festa.

És clar que la valoració pastoral d'aquests casos és prou negativa, però es va estenent, fins i tot sense que l'Església oficial hi digui una paraula i sense que els pastors més immediats fem gaires esforços per posar-hi remei. Un remei mal de posar quan de fet coexisteixen tants criteris i sempre es troba un capellà o una església benèvol que accepten qualsevol petició, sense cap discerniment ni sense un mínim de catequesi.

Agregar a una comunitat?

Amb la publicació del nou Ritual i de les normatives post-conciliars, hem passat ordinàriament d'uns batejos particulars a uns batejos col·lectius, no dic comunitaris.

La primera explicació a això és que, de comunitats cristianes, no en tenim, o no sempre ni en la majoria dels casos els pares estan integrats en una comunitat.

Algú m'ha comentat que, com que no tenim comunitats, més valdria continuar la praxi antiga d'atendre les peticions peculiars de la família. Això no faria més que fossilitzar encara més el nostre

cristianisme particular, i no ajudar la gent a fer passes per descobrir, encara que sigui molt tímidament, el caràcter comunitari del cristianisme, de la fe, del baptisme.

És tot un camí a recórrer i no és aquí el lloc de descriure'n els passos pedagògics i pràctics.

El que és cert és que a la vora dels batejos «oficials», col·lectius, a voltes comunitaris també, segons el calendari establert per la parròquia, es van multiplicant els batejos a cases particulars, a «cortijos» de nous o vells «señoritos» d'Andalusia (qui no recorda el bateig de filles d'El Cordobés, quan ni era casat per l'Església, a capelles dels seus «cortijos»?). Encara a moltes famílies hi ha la pretensió elitista de demanar un bateig per a ells sols: i com sempre, troben el capellà benèvol, mig simoníac —amb perdó—, que bateja en privat l'infant de la «illustre» família.

Un, encara que sàpiga tota la teologia sacramental del món eclesial, es pregunta si aquell acte és una agregació a l'Església una, santa, catòlica i local, o la incorporació a una família burgesa, que fa ostentació de la seva influència i riquesa contra l'Església dels pobres, tan enaltida als temps del Concili. I per més afront, les revistes, dites «del corazón», llegides per les senyores a les perruqueries, se'n fan eco, d'aquestes celebracions, ben il·lustrades amb fotografies. Aleshores ja se sap que els qui no tenen cap poder, s'hauran de conformar amb el bateig parroquial, però els altres podran aspirar a quelcom millor, més vistós...

Dins aquest apartat cal subretxar el criteri per triar l'església del bateig; s'estén més el criteri del caprici i del consumisme: o l'església bonica, o sobretot l'església a la vora de la qual es farà l'àpat o la festa. També de vegades es difereix el baptisme per fer la inauguració del xalet, o es tria l'església del lloc d'estiueig per fer la festassa dels amics estiuejants.

I arribats a aquest punt, cal constatar un fenomen curiós: la festa pel bateig ha augmentat, àdhuc en convits a restaurants o en refrescs ostentosos, regals i tot el seu seguici, a causa de la solemnitat amb què ara se celebra el bateig, col·lectivament, segons unes dates que se saben d'antuvi, i després de les dilacions de què hem parlat. És a dir, que incidentalment la norma del bateig comunitari ens ha donat aquest fruit espuri de la sumptuositat profana de la festa. Amb això, com és natural, no faig cap retret a la celebració comunitària del baptisme, però crec que aquest fet que s'ha produït darrerament, de la importància donada a la festa a causa d'una celebració litúrgica més festiva —lloable aquesta sens dubte—, cal constatar-lo per extreure'n algunes conseqüències, o almenys per induir una reflexió en els pastors.

El nom cristià

També en aquest punt s'ha corregut molt darrerament. Fixeu vos que abans, quan es batejava el mateix dia o pocs dies després del naixement, el nom s'imposava en el bateig. Ara s'inscriu al jutjat «quam primum», perquè si no, crec que hi ha multa i tot.

Hi ha diverses tradicions entre nosaltres per triar el nom que es deia «de pila»: a Mallorca, per ordre rigorós eren els noms dels avis paterns i materns, després els dels pares, etc. A altres indrets, els padrins escollien el nom del qui havia de ser batejat. Tot això era una resta de l'antiga «inscriptio nominis» del Ritual del cateumenat.

Crec que sens dubte són els pares qui han de triar el nom, són els primers a tenir-hi dret. Però, amb quins criteris?

He esmentat el criteri antic de Mallorca, que continua causant greus disgustos als avis.

Elegir un nom cristià, segons tradició secular de l'Església, el nom d'un Sant, o d'una advocació de Crist o de Maria, s'ha d'interpretar com el desig que l'infant sàpiga la importància que té anomenar-se Joan o Pau, Pere o Andreu, Magdalena o Marta per dur el nom d'un deixeble de Crist. Cada sant té el seu missatge. Caldria aquí parlar altra volta del redescobriment de la importància del culte dels Sants en la religiositat popular: un redescobriment actual, vivificant en cert sentit de la vida cristiana.

No és que jo cregui que tal tradició s'ha d'escriure en majúscula, o que no se'n pot prescindir mai. Algú ha dit que si cap sant no ha duit tal nom, el meu fill o filla serà el primer sant que el durà. És una raó.

Però resulta que, per la frivolitat que, vulguem o no, envolta la vida moderna, s'escullen els noms dels fills per raons d'allò més ridícules, puerils o aleatòries. Solen ser noms d'artistes de cinema, cantants (penseu que els noms bíblics de l'Antic Testament són còpia dels U.S.A. on tant de predomini té la comunitat jueva). Simplement em sembla una ximpleta deixar unes tradicions prou respectables, o una elecció cristianament assenyada, per la banalitat d'imposar el nom rus o nordamericà (que de tot hi ha) de moda; no en parlem ja de noms «polítics»: Llibertat, Autonomia, Democràcia. Pobres nens!

Dues visions paral·leles

Una mica com a conclusió de tot això, se m'ocorre que els pares que ens demanen el bateig per als fills i els pastors tenim uns esquemes mentals, unes visions, unes actituds prou divergents. Sí, els crides per a una reunió, t'escolten; moltes coses són fets consumats: tal com el nom, els preparatius de la gran festa, etc. Et diuen que sí a tot, però fan la seva. Déu faci que raonablement nosaltres ens quedem amb la nostra: de prosseguir mantenint el baptisme com a primer sagrament de la fe.

L'acostament de les postures és força lenta, difícil. Tal volta una minva de batejos —que ja s'està donant—, unes comunitats més vives, una consciència més clara en els dirigents de l'Església de les garanties per a batejar els infants, avui, ens faran donar passos. Avancem lentament i àdhuc els camins, les línies de pensament es van allunyant.

Més difícil és encara el cas de la negació del bateig. No hi ha normes clares. En el directori diocesà de Mallorca es preveuen dos casos extrems: quan *lliurement* els pares han refusat el matrimoni-sagrament o quan viuen una vida pública en ple desacord amb el cristianisme. Aquest segon cas és difícil d'avaluar, sobretot a Ciutat; el primer és més fàcil, fins i tot perquè molts dels casats civilment (podent-se casar per l'Església) ja no demanen el baptisme. Cal dir que no tothom compleix ni aquesta darrera norma, per part dels capellans, s'entén: és a dir, si tu no bateges l'infant, troben el capellà que el bateja.

Molts pares estan ben convençuts que *mai* se'ls pot negar el bateig. És força trist. A la petició, automàticament i quasi sense diàleg ha de seguir la donació del sagrament. No és estrany, doncs, que amb tot el que he apuntat simplement, cada dia el baptisme d'infants tingui més contradicció.

Ah! I se m'oblidava una qüestió que encara pesa a l'ànim de pares dubitatius: els Llims, la salvació eterna de l'infant. Fa anys que les revistes de Teologia parlaven llargament de tot això. Pensem que els benaurats llims entraren al Catecisme, conjuntament amb el cel i l'infern i el purgatori: al mateix nivell. És, repeteixo, un pes psicològic per molts de pares, no en parlem ja pels avis.

Certament sols una fe més viva, comunicativa, missionera, comunitària, podrà treure de sobre el primer sagrament de la fe aquests pesos sociològics i psicològics.

4VENTS

Solsona: Anormal normalitat

No m'ha costat, ni que hagi de desembullar la troca de tot un any, de trobar-ne el cap i centener: l'anormal normalitat. No sabria qualificar de manera més objectiva i exacta la nostra situació diocesana, havent-ne de fer una nova ressenya a partir del dia 1 de juliol de l'any passat. Hi ha hagut quatre o cinc fets destacats, alguns de ressonància extradiocesana i tot, i la vida normal, quotidiana, del bisbat com d'una família més o menys compacta. D'anormals ho són les circumstàncies generals que ens han tocat de viure, si és que per a nosaltres els cristians (que som en el món i per al món però no del món) hi pot haver mai cap

temps normal, és a dir, tranquil, pacífic. La fe, com la vida, és sempre conflictiva. De totes maneres l'Església de Solsona, amb el pontificat moncadia ha entrat, gràcies a Déu, en la normalitat, una normalitat que no coneixia d'anys.

Festes de la Mare de Déu del Claustre

Com sabeu, és la Patrona de Solsona. Imatge bellíssima, única. Les festes commemoratives del vint-i-cinquè aniversari de la coronació canònica (7 octubre 1956) se celebraren al llarg de l'any 1981, però conegueren dos

moments culminants: els dies 8-9 de setembre i el 4 d'octubre. Entre data i data, moltes mitres i bàculs: Mons. Innocenti, arquebisbe Pont, bisbes Moncadas, Masnou i Deig, abats de Poblet i Montserrat. Hom intentà de reviure el magne esdeveniment de vint-i-cinc anys enrera, i fins a cert punt ho aconseguí retrotraient la història. Es posaren de manifest dues coses: com és de fonda la religiositat popular, en concret la pietat mariana dels solsonins, talment un corrent d'aigües subterrànies que es poden amagar de tant en tant com el Guadiana, però que reguen arrels molt íntimes i ancestrals, i com la joventut dels nostres dies, tan bescantada, és capaç de submergir-s'hi amb renovat entusiasme. De cap manera pur folklore! Els actes del programa, i la seva ressonància, no transcendiren gaire a la diòcesi, se circumscrigueren més aviat a Solsona i comarca. Els mitjans de comunicació social feren ressaltar la presència del senyor nunci com si fos el més important, que no ho fou, tot i que s'atreví a llegir unes paraules en català al final de l'homilia.

Museu diocesà i comarcal de Solsona

Recordeu que us deia que era «el pecat més negre de la nostra Santa Mare Església de Solso-

na»? Doncs bé, «oh felix culpa!»: amb data del 22 de gener d'aquest any s'ha signat un acord entre el Bisbat, la Conselleria de Cultura de la Generalitat i l'Ajuntament de Solsona en virtut del qual es crea el «Museu Diocesà i Comarcal de Solsona». No cal que us expliqui les minúcies d'aquest acord considerat com a modèlic. Basta dir que posarà el nostre centre cultural a l'altura de la seva importància. S'està treballant de valent en la catalogació del material i estan a punt de començar, si no han començat ja, les obres de reforma i adaptació per un pressupost inicial de deu milions de pessetes. Ocuparà el lloc que ocupava abans, més altres dependències del palau episcopal. De resultes, també l'arxiu diocesà n'ha sortit beneficiat, separat del museu i col·locat en sales adients. I amb dos directors, un per a cada entitat: museu, Mn. Joaquim Calderer; arxiu, Mn. Antoni Bach. Cal celebrar-ho de debò. Lectors, doneu-vos per invitats el dia de la inauguració (que no sé quan serà). Llavors podreu admirar restes prehistòriques, retaules, pintures, imatges, ceràmiques... Déu vulgui que també les tan famoses taules desaparegudes!

Visita «ad limina»

Finalment! Semblava que no convenia. Fou el dia 8 de febrer.

El bisbe Miquel, que anà a Roma amb tota la tarraconense, en tornà commocionat, envigorit en la seva comunió eclesial, corprès de la personalitat de Joan Pau II. Ha parlat del Papa de manera entenedidora, tant, que si els seus sentiments no fossin fills de la fe, podrien semblar puerils i idòlatrics. De «bisbe feliç», el tractà Pere en l'audiència col·lectiva. «I és ben cert (que ho sóc), malgrat tot», afirmava, amb una cara de Pasqües. Trobo estrany que no s'hagi parlat més de la impressió que, segons es comenta a sota veu, els nostres pastors dugueren de Roma, segons la qual l'arquebisbat de Tarragona estava cridat a perdre categoria en ares del de Barcelona. Raó: la vida s'imposa sobre la història. Ah, sí? Doncs perquè el Papa no deixa el Vaticà i se'n va a viure a Washington o a Moscú? Si la tesi romana triomfa (que bé deurà triomfar, com sempre, de grat o per força), entraria en joc arran dels dos relleus episcopals en porta. Haurem d'estar a l'espectativa, ja que no podem a la consultiva. Pobre doctor Pont!

Aplec de l'Esperit

Santuari del Miracle (Solsonès), 29-30 de maig, Pentecosta. Organitzat per un futimer d'entitats juvenils eclesials és l'esdeveniment més important i sonat que ha tingut lloc a casa nostra

en el que va d'any. Aplegar a la ratlla de tres mil joves, no per escoltar els Rolling Stones, sinó per reflexionar i pregar, és una dada que admira i dóna esperança. La presència del president de la Generalitat, darrerament tan discutida, és un fet secundari, discutible com tot en aquest món, en aquest moment i en aquest país, que no ha d'ofuscar ni menysvalorar la cosa realment important: la vibració espiritual d'aquell estol de jovent. Si tenim en compte que el Moviment d'Hora-3, cada dia més actiu i nombros al nostre bisbat, ha participat en diverses trobades multitudinàries (El Miracle, El Colell, Sant Guim, etc.) i que els diversos grups d'Escoltisme no paren de treballar, per bé que els costi de vegades de salvar la seva identitat cristiana, haurem de convenir que s'està donant un fenomen juvenil de masses molt respectable i esperançador. Aquest jovent potser no creu massa en la «nostra» Església, però si no hi trenca, si no hi trenquem, pot esdevenir llevat d'una «nova» Església, més joiosa, més compromesa, més evangèlica. Déu ho vulgui, que ja ho vol. «Capgireu aquest món amb la revolta de les Benaurances!», els donava de consigna el doctor Pont, que presidia l'aplec amb el bisbe Miquel. Sobre el telegrama pontifici que els joves tant aplaudiren, un aclariment: de Roma no vingué redactat en català, com es digué, sinó en castellà, però amb una in-

dicació directa que es traduí a català. No és ben bé igual, però denota si més no una certa sensibilitat fins ara desconeguda.

Consell del presbiteri

Una de les peces fonamentals en l'engranatge postconciliar, li ha tocat de renovar-se d'acord amb el reglament. Aquest ha estat lleugerament modificat, però no fa al cas. L'important és que la gent (quan dic gent, vull dir capellans, ja m'enteneu), hi creu cada dia menys i n'espera, per tant cada dia més poc, si és que n'espera res. Les darreres votacions ho han posat en evidència si encara no hi estava. Hi ha, fins i tot, qui sembla que se'n fumi i fa campanya a favor de certs candidats. De fet, en el novíssim senat hi ha entrat de pic o de palada el sector podríem dir-ne més crític del clergat, vull dir aquell que fóra capaç de fer caixa o caixa d'una vegada. Jo, que continuo creient-hi encara malgrat tot, opino que el consell del presbiteri no funcionarà fins que no hi hagi consell diocesà de pastoral; llavors, situat per força en el seu lloc i dinamitzat per l'acció de l'altre consell, no caurà tan fàcilment com fins ara en la temptació de contemplar-se el melic plorant la desolada desolació de Jerusalem. Anunciat a mitjan setembre 1981 amb una carta episcopal, votat en les seves successives fases durant els mesos

subsegüents, es va constituir finalment el dia 22 de març i abans d'acabar el curs present ha celebrat ja quatre reunions intensives: organització interna del consell, temes a tractar i metodologia, fe i acció pastoral, entroncament del consell amb la base, etc. A propòsit de les interminables votacions hagudes, podríem parlar dels capellans que pugen i baixen en la cotització del mercat, però no cal. Fem vots, simplement, perquè el nostre renovat consell presti ben aviat i amb eficàcia aquells tres serveis al bisbe, al presbiteri i a tot el poble de Déu que, com recordava el document episcopal, està cridat a prestar. **Amén.**

Collectes manades

Com a resultat de la implantació de l'«Ajuda a l'Església» i després de llarguíssimes consultes i discussions, s'han reestructurat les collectes diocesanes o manades, que se'n diu. (No podia ser: per una banda n'hi havia massa, una i mitja per mes; per l'altra moltes ja ni es feien i es liquidaven a l'administració de manera fictícia). No deixarà de celebrar-se cap jornada, però totes han estat agrupades en dos blocs: de mentalització amb collecta o sense. Així les collectes manades han quedat reduïdes a cinc d'acord amb les cinc finalitats principals, a saber: Església i promoció humana (fam,

emigrants), primer diumenge de febrer; Església diocesana (seminari, mitjans de comunicació, acció catòlica i convents de vida contemplativa), festa de sant Josep o diumenge corresponent; Església i promoció humana (Càritas), festa de Corpus; Església universal (papa, llocs sants, església perseguida, vocacions), sant Pere o diumenge corresponent; Església missionera (domund, santa infància, clergat indígena, diòcesi missionera-Ochsa), tercer diumenge d'octubre. Aquesta és la nova normativa que ha entrat en vigor a partir de gener d'aquest any. Caldrà educar els fidels, començant pels capellans. Com es farà el repartiment entre les diverses intencions aplegades? Segons els resultats dels últims cinc anys. El sistema, havent-se simplificat i clarificat en teoria, no deixa de ser encara confús i complicat a la pràctica. Hi ha rector que creu que serà en detriment de la generositat dels fidels. Ja ho veurem.

Moviment clerical

Hi ha hagut dues ordenacions presbiterals: Claudi Cisneros i Riera, Berga, 24 d'octubre, rebrot de Sant Francesc d'Assís en el seu 800^è aniversari, i Isidre Sala i Molins, Cardona, 25 d'abril. Se n'anuncia una altra: Lluís Girbau i Paradedà, del Seminari del Poble de Déu, El Miracle, 8 d'a-

gost. Que tot sigui a fi de bé. És a dir, que redundi en un millor servei a la nostra Església diocesana.

Cinc defuncions, cinc: Fidel Viladrich i Riu (Solsona, 22-XI-1913 Avia, 18-X-1981), home petit d'estatura com Zaqueu, però gran d'esperit; Josep Figueras i Vilaseca (Solsona, 28-VIII-1904/25-I-1982), l'home dels «quartos» durant molts anys, esdevingut molt il·lustre; Josep Caus i Boixader (Sant Joan de Montdarn, 7-XI-1914/La Pobla de Lillet, 9-III-1982), el «Picotí» i alguna cosa més; Ramon Gendrau i Currubí (Berga, 9-VI-1900/16-III-1982), home docte i recte, va deixar escrit que es cantés gregorià en el seu enterrament, i així es va fer; Josep Farré i Serra (Benavent, 6-I-1900/Berga, 11-V-1982), guardià vitalici de la Verge dels Torrents fins mort la vetlla.

Hi ha hagut un mort gloriós que en certa manera ha ressuscitat: Josep Armengou i Feliu, el qual, el dia 31 d'octubre, fou traslladat del nínxol familiar al panteó dels berguedans il·lustres. No sé què hi devia dir l'interessat, ell sempre tan original.

Nascut a La Nou (Berguedà) el 18 de gener de 1899, hi fou enterrat el dia 12 de desembre procedent de Barcelona on morí, Pere Llumà i Viladrich, l'apòstol solsoní a la Babilònia del Cap i Casal.

Podria parlar d'algun religiós solsoní que s'ha mort a missions, però tinc por de fer lapsus. Tam-

poc no solo parlar mai de les religioses que professen, es traslladen o ens deixen, per la mateixa raó; això que dels vots solemnes d'alguna d'elles o de la seva consagració virginal el bisbe Miquel, amb la comunitat de cada lloc, en fa una gran festa i una crida vocacional al jovent.

Bibliografia

Després de la biografia, la bibliografia: el llibre, reflex i resum de la vida. Hem tingut un any molt fecund. Ens tornem cada dia més «enllustrats». Seré més curt que una cua de conill.

— Josep M. Ballarín i Monset: Tres llibres: «Vent sense paraules» i «Sant Francesc, vuitcents anys», dos reculls, gruixut l'un, raquític l'altre, de les homilies setmanals que el capellà de Queralt engegava cada dijous muntant una avall per mitjà de l'«Avui»; i «Torrent avall», aplec d'altres escrits llunyans i recents del mateix Sant Pare.

— Ramon Garcia i Escalé: «Un temps a la Segarra», un opuscle amable del nostre incansable rodamón que, talment un ovni, va aterrar durant un any entre Sant Guim i Calaf.

— Casa Huch, Berga: «La Patum, què és», miscel·lània de textos patumaires en prosa i en vers composta per un grup d'autors berguedans, editada l'any 1950, reeditada i ampliada ara.

— Antoni Llorens i Solé: «Solsona i el Solsonès» i «Solsona en les guerres del segle XIX a Catalunya», dos llibres del nostre molt il·lustre senyor canonge arxiver, primer tast del que serà la seva magna obra «Solsona i el Solsonès en la història de Catalunya», ja enlllestida.

— Alexandre Masoliver: «Fra Francesc Dorda, abat de Poblet, bisbe de Solsona i ministre de l'arxiduc». Estudi seriós sobre tal personatge. Sempre va bé de saber quines mitres ens han precedit (1710-1715) i ara dormen el son de la pau.

— Publicacions Delegació Mitjans de Comunicació Social, tres opuscles: «Solsona a Montserrat» (textos de la diada diocesana de l'any passat), «El martyrium de Sant Eudald a Sorba» (estudis de Manuel Riu i Albert Bastardes) i «Joan Terés, arquebisbe i virrei» (escrit de Ramon Boleda i Cases).

— Marià Ruiz i Fernández: «Retorn climatèric, encara», 62 poemes en forma de tríptic de tannkas, digna represa del capellà de Cal Marsal, autor castellà en altre temps amb títols com «Solelades místicas» (1947) i ara, d'ençà de «Els àngels» (1965), ben anostrat i en plena diarrea poètica.

Entre gol i gol

El bisbe Miquel, fidel al «ímpendar et superímpendar» de l'A-

pòstol, no para de fer visites pastorals, de publicar cartes pastorals i de donar tandes d'exercicis per al Poble de Déu. Es fa present a tot arreu, com Déu.

S'ha parlat molt del consell diocesà de pastoral però no s'ha constituït encara, malgrat els esforços ímprobos de la vicaria corresponent. És com un part molt difícil. Tanmateix s'han anat creant força consells parroquials i algun arxiprestal, no sé si amb massa convicció, però s'han creat. Era, el consell diocesà, un dels tres punts del programa d'aquest curs, juntament amb la pastoral sacramental i la pastoral de joventut.

Les delegacions diocesanes van fent la viu-viu. Càritas acaba de llançar una «acció solidària contra l'atur» que ha de trobar, és d'esperar, una resposta adequada a la urgència i gravetat del problema. S'ha reorganitzat la delegació de pastoral familiar. Ha nascut, ja era hora!, la delegació litúrgica. L'Hospitalitat de Ntra. Sra. de Lourdes, fidel a la seva comesa específica, fa moure un seguit de jovent que Déu n'hi do. La Casa d'Espiritualitat del santuari d'El Miracle s'ha convertit en un focus d'activitats catequètiques, bíbliques, matrimonials, etc. El butlletí «Església de Solsona» s'ha rentat la cara: en la portada de cada mes hi publica en facsimil uns goigs marians. Colònies

d'estiu ha estrenat la nova casa diocesana de Guardiola del Berguedà.

Què més? Ah, sí: els pares claretians han deixat Solsona. Han tancat definitivament el seminari que hi tenien i han cedit l'església a la parròquia. Sortits també de Berga poc després de la guerra, ara al nostre bisbat, de fills de sant Antoni Maria Claret, ja només en resten a Cervera.

L'any teresià, que ja s'està acabant, no ha transcendit gaire més enllà dels convents interessats. Alguns col·legis portats per monges han fet excursions a Àvila i Alba de Tormes.

L'any franciscà igualment, però encara menys. A Berga, únic lloc on hi ha fills de Sant Francesc, s'hi celebraren a primers de maig els Jocs Florals Franciscans. Per cert, que entre Manuel Tort, Jordi Enjuanes, Joan Montalà i Jordi Piquer, si no me'n deixo cap encara, els capellans ho coparen tot. No s'hi val!

I ara, sí, prou. Gràcies a la redacció de la revista i al corresponent de Vic per la felicitació de Reus. Val més un premi que una garrotada. Amics de Reus i d'arreu, gràcies.

Aquesta crònica l'he malgirbada entre partit i partit, entre gol i gol dels Mundials - 82. I a quaranta graus de temperatura alguna estona! Bé es veu prou. Perdoneu.

Navàs, 1 de juliol 1982

Clement Forner

Bisbat d'Urgell

El demà de la nostra Església

El Consell presbiteral, en la seva darrera sessió (14-15 de juny), ha reflexionat sobre el futur de la nostra Església. Hom presenta perspectives pessimistes, però també plantejaments engrescadors. Un problema greu: l'escassetat de vocacions sacerdotals. Davant aquesta constatació hom preveu l'ajuda que pot venir dels nous ministeris laïcals, del diaconat permanent i de la col·laboració dels religiosos a la pastoral parroquial. El plantejament és correcte, car no es fa des de la perspectiva d'una suplència o d'una alternativa, sinó d'uns carismes específics dins del pluralisme eclesial. La pastoral i els ministeris de l'Església del demà poden presentar esquemes radicalment diferents dels actuals, inèdits.

El problema bàsic és l'escassetat de vocacions. Vocació a què? A un sacerdoci amb característiques immutables, però també amb singularitats pròpies de cada època. El canvi del món i de l'Església han sotraguejat la identitat i la missió del *prevere*. Aquesta crisi afecta les vocacions. Els joves tenen al seu davant una imatge caducada del *prevere* i no veuen encara la nova, almenys amb prou claredat. Revelar aquest clixé és un dels rols dels pastors i dels teòlegs d'avui. Així

ho comprenen també els nostres organismes diocesans. A l'hora de la veritat potser ens adonarem **que més que manca d'energia hi ha dispersió de forces.**

El Consell del presbiteri parlà del diaconat permanent. El plantejament s'ha de fer des de la teologia, no exclusivament des de la pastoral. El diaca és un ministre amb dret propi al Poble de Déu. No és un sagristà qualificat, ni un escolà amb dedicació exclusiva a l'Església. És el ministre de la Paraula i de la caritat. És clar que, de retruc, l'ordenació de diaques entre els joves i homes casats pot ser també una resposta vàlida a la pastoral dels pobles petits. No és aquesta, però, la seva raó d'ésser. Així el diaca esdevindria un *prevere* de segona categoria per la seva funció i per la no obligatorietat del celibat. Hi ha un sacrament, una comunitat i uns serveis. Cal entrar pel camí dels drets, no de les suplències, malgrat que s'arribi al mateix lloc. Una comissió estudia ja aquesta qüestió. Els pastors s'interroguen sobre el futur de l'Església a casa nostra, però, en definitiva, el demà és l'avui assumit amb fidelitat i coratge.

Nova casa de colònies

El dia 19 de juny fou una jor-

nada històrica per als infants i joves d'Andorra. El Bisbe Copríncep beneí i inaugurà Aina, la casa de les Colònies Populars de Canillo.

Aquests són els orígens d'Aina. Ultra el seu valor educatiu, les colònies i els campaments omplen un buit en les activitats dels infants. A Andorra això encara és més necessari, car els pares, durant l'estiu, estan plenament dedicats al comerç, a l'hosteleria i a d'altres activitats relacionades amb el turisme. Per altra part la geografia privilegiada del Principat (llacs, muntanyes, rierols, flora, art) convida a conviure enmig de la natura. Calia fer alguna cosa per a aquests escolars, que l'any 1976 eren més de 4.000 i actualment ja arriben als 8.000. Mn. Ramon Rosell, rector de Canillo, l'any 1976 posà mans a l'obra. Amb enginy, treball i molt bona voluntat, el corral de la rectoria esdevingué la primitiva casa de colònies «Casal Sant Sereni»: 40 llits, cuina, sala d'estar i menjador, llar de foc. Durant sis anys ha acollit 800 nens i nenes d'Andorra, distribuïts en 10 torns i animats per un centenar de monitors. Tres-cents estudiants hi han organitzat convivències, trobades, etc. Hi han passat també més de 4.000 nens i joves de França i Espanya: escoltes, focolaris, minusvàlids... Al «Casal Sant Sereni» s'ha gestat Aina.

Aina és una nova construcció de 1.150 m², amb capacitat per a 96 places, pensada per a activi-

tats d'esbarjo i formació de grups d'infants i joves. Situada a 1.687 metres d'altitud, està voltada de la immensa bellesa dels pics, rierols i valls: Pessons, Vall d'Incles, Tarter, Soldeu. També és admirable l'art que l'home hi ha bastit: Meritxell, Sant Joan de Caselles, etc.

La distribució de la casa és adequada a la seva funció: sales d'esbarjo, tallers, biblioteca, porxos, juntament amb 20 habitacions de sis llits cada una, cuina i menjador per a 160 places.

Aquests sis són *els principis bàsics* de l'equip d'Aina en la seva tasca:

- fer conèixer i estimar el País;
- desvetllar la sensibilitat del nen;
- crear lligams d'amistat;
- fomentar l'esport;
- desenvolupar la creativitat;
- ajudar els nens en el camí de la fe.

El *programa d'activitats* és el següent: Aina resta oberta als joves d'Andorra un mes abans de Nadal, tres setmanes abans de Pasqua i durant els mesos de juny, juliol i agost. La resta de l'any acollirà nens i joves d'altres països. Aquest servei ajudarà l'autofinançament de la casa.

Aina ha estat una obra de tots per a tothom. El cost total de l'obra és de 62.055.223 ptes. Les partides més importants d'entrades són aportacions del M.I. Consell General de les Valls (15 milions), del Govern Andorrà (5 mi-

lions), dels Honorables Comuns (4 milions), dels Bancs (5 milions), de l'Església de Canillo (12 milions), a més d'altres donatius i campanyes d'ajuda fins a sumar 53.475.000 ptes. Una obra

que marca una fita en la història d'Andorra. L'obra més entranyable per a la joventut andorrana, fruit de la solidaritat i de l'entusiasme d'algú que estima la joventut i l'Església.

Antoni Mirabet

Des de la ciutat de València

Al cap de vora un any tornem a parlar d'aquestes terres que, amb la ronseria de tots coneguda, indubtablement caminen endavant, camí del seu retrobament.

El Sínode

Cercant allò de més remarcable, o tan sols remarcable, el primer que cal assenyalar és el Sínode diocesà de la de València. Obert a la fi de l'any passat, va desenvolupant-se tal com havíem previst des d'aquestes mateixes pàgines. El nombre de participants oscilla, segons les fonts, entre 10.000 i 40.000. Aquesta darrera xifra, l'oficial, pren com a punt de referència el nombre de fullets repartits.

Aquests fullets, preparats per un equip nomenat «ad casum», han estat fortament criticats pels sectors més oberts, tant pel seu

contingut com per la seua forma expositiva. Fet i fet, sobre els mateixos temes oficials un grup de capellans ha preparat una nova exposició que l'Assemblea de Servei Pastoral del País Valencià (ASPPV) ha difòs entre les «Comunitats Cristianes Populars» i entre un centenar i mig de parròquies.

La qüestió de la llengua

Des d'ambients allunyats de la ciutat de València i la seua àrea metropolitana, aquesta qüestió pot semblar ridícula i irracional. Tanmateix els qui l'estem patint dia rera dia sabem que en ella hi ha en joc interessos d'àmbit estatal. No anem, però, a parlar-ne.

La segona redacció dels temes sinodals ha estat feta en valencià. La primera, mirant de no plantejar problemes, era feta exclusivament en castellà, la qual

cosa provocà en determinats sectors (no els més poderosos i influents, és clar) fortes crítiques.

Ja hem dit que no anem a referir-nos a l'esperpèntica i violenta polèmica suscitada a la ciutat de València. No podem, però, estar-nos de deixar constància de l'actitud de les esferes oficials. Cercant de no indisposar-se amb ningú marginen sistemàticament la llengua dels valencians. És a dir, per tal de no prendre partit, prenen el partit dels castellans. En aquesta línia hi ha la norma del Sr. Arquebisbe que (segons fonts curials) no concedeix l'«imprimatur» a res escrit en valencià. Tal el catecisme «Pau als homes», que ha hagut d'eixir sense les corresponents llicències.

Capellans

Sembla que alguna cosa va canviant, i que va trencant-se aquella aparent indiferència o inconsciència davant dels problemes reals, sobretot eclesiàstics. Hem dit «aparent», perquè a nivell de sagristies i de converses en «off» mai no han mancat denúncies i crítiques. Però encara queda molta por a l'autoritat. Una por que afecta no sols la base, sinó també les mateixes autoritats intermitges (ens referim als vicaris episcopals). Són força significatius el canvis efectuats per aquests ans d'ocupar els càrrecs i després, durant el seu exercici. I segons han manifestat alguns

en converses privades, o després que han perdut el càrrec, no sempre és que l'autoritat se'ls ha pujat al cap; la por a perdre el càrrec (!) els priva de parlar, i així s'esdevé que l'autoritat màxima sovint no arriba a conèixer la realitat de les coses.

Trencant aquestes actituds, s'ha reviscolat l'Assemblea de Servei Pastoral del País Valencià. Es tracta d'un grup de capellans de la diòcesi de València, un centenar llarg, la voluntat específica dels quals és donar a la diòcesi aquella dinàmica i vitalitat que troben a faltar en el camp cristià. Lamenten que el Sr. Arquebisbe no haja pogut assistir a les seues reunions quan hi ha estat invitat.

Església i país

Tot i que encara som ben lluny de l'objectiu alludit, avui els membres de l'Assemblea ja se'n proposen un altre no menys interessant: vertebrar l'Església valenciana a nivell de País Valencià, ja que en aquest camp no cal esperar res de les esferes jeràrquies o oficials. I com exemple ratificador del que diem, posem el projecte de reglament per al moviment «Junior» recentment publicat al «Boletín Oficial del Arzobispado»: sols mundant les signatures i el lloc de signació, el mateix podia haver sortit al butlletí de Plasència que al de Tarassona.

Per tal d'aconseguir aqueixa vertebració, s'ha entrat en contacte amb capellans de la diòcesi de Segorb-Castelló, on funciona un grup (uns quaranta) amb objectius semblants als de l'Assemblea. S'estan cercant contactes també a Alacant.

Vénen a fer costat a la línia de l'Assemblea la revista «Saó» i la institució, encara en vies de formació, «La mata de jonc».

Divisió de l'Arxidiòcesi

Des de la base comença a convertir-se en sorollosa aquella vella remor que l'arxidiòcesi de València és massa gran i la Jerarquia no pot atendre-la com cal. Hi ha capellans en actiu que passen anys sense veure el bisbe. I són molt més els anys que han de passar perquè el bisbe arribe a algunes parròquies, si és que hi arriba, la qual cosa s'ha fet més palesa i feridora quan més parlen els documents sinodals de la importància del bisbe per a l'Església local.

No cal dir que aquests fets des de dalt es veuen des de diferent perspectiva. Recentment un vicari episcopal defensava la conveniència d'aquestes macrodiòcesis. Tanmateix cada dia són més els qui veurien amb joia la restauració de les antigues seus de Dènia i Xàtiva. I encara hi ha qui en demana una de nova per a Alcoi, a més a més de la restauració de la de Segorb, tan necessària per a rellançar la vida cristiana en les terres dels seus límits, on es troben pràcticament tots els castellanoparlants.

Parlant d'aquestes coses, esmentarem les pressions que els partits de dreta vénen fent per tal de reduir els límits diocesans (de Castelló, és clar) als provincials. Ja el bisbe auxiliar Jesús Pla, «utilitzant» el càrrec que li havia confiat la Conferència Episcopal, féu gestions en aquest sentit, però fracassà rotundament. Davant això, ara són les forces polítiques alludides que s'esforcen a contagiar els pobles afectats d'aquella catalanofòbia que vessa la ciutat de València. És trist que alguns capellans hagen caigut al parany.

J. Lluís Sanchís

COL·LABORADORS D'AQUEST NÚMERO:

Amàlia Andrade (auxiliar de clínica, membre d'un grup de catequesi d'adults de St. Josep de Terrassa), Salvador Bardulet (rector de Manlleu), Víctor Fuentemilla (arxiprest de la Garriga - l'Ametlla), Carmen Jiménez (coordinadora de la pastoral pre-baptismal, Cornellà), Pere Llabrés (delegat diocesà de Litúrgia, Mallorca), Jaume Montaña (membre de la Delegació diocesana de Mitjans de Comunicació social, Lleida), Josep Montfort - Isabel Subirana i Guillem Ballaz - M.ª Angels Bogunyà (de la comunitat cristiana de Molins de Rei), Joan Josep Montoliu (mestre, col·laborador del centre catequètic de les Arenes de Terrassa), Frederic Ràfols (membre de l'equip de preveres de Vilafranca del Penedès), Ignasi Riera (escriptor, Cornellà), Josep M. Rovira Belloso (de l'equip de preveres de Sta. Maria del Gornal, l'Hospitalet de Llobregat), Genís Samper (consiliari general de ME/GSJ de Catalunya), Josep M. Totsaus (director de «Quaderns»), Josep Urdeix (del Consell de redacció de «Phase», Barcelona), Martí Visa (de l'equip de preveres de Sta. Eulàlia de Provençana, l'Hospitalet de Llobregat), Joaquim Vives (rector de Vilassar de Dalt i arxiprest de la Cisa).

CORRESPONSALS:

Climent Forner (Solsona), Antoni Mirabet (Urgell) i J. Lluís Sanchis (València).

Materials del CEP disponibles

DE LA REVISTA «QUADERNS DE PASTORAL»

- 55. Cristians en el món (95 pp., 150'— ptes.)
- 56. Cristians entre els marginats (92 pp., 150'— ptes.) (exhaurit)
- 57. Aparellament i matrimoni (88 pp., 150'— ptes.)
- 58. Moment present de l'Església catalana (113 pp., 200'—)
- 59. Entre el desencant i l'esperança (103 pp., 150'— ptes.)
- 60. Taizé: una interpretació (61 pp., 150'— ptes.)
- 61. Damià Estela, testimoni d'excepció (81 pp., 150'— ptes.)
- 62. Assemblees a l'Església catalana (104 pp., 150'— ptes.)
- 63. Pastoral i llengua catalana (113 pp., 150'— ptes.)
- 64-65. Vida de fe i presència en el món (148 pp., 250'— ptes.)
- 66. Preglar amb el poble (108 pp., 200'— ptes.)
- 67. Mossèn Antoni Batlle (108 pp., 200'— ptes.)
- 68. Informe sobre pastoral de joventut (104 pp.) (exhaurit)
- 69-70. Els Consells pastorals (146 pp., 300'— ptes.)
- 71. Cristians catalans al Tercer món (117 pp., 300'— ptes.)

FULLETONS PER A GRUPS, JORNADES, SESSIONS...

- 0. Cristians en el món. Recull de testimonis (50 pp.) (exhau.)
- 1. L'evangelització, urgència cristiana (20 pp., 50'— ptes.)
- 2. Els cristians i l'escola, per J. M. Vilaseca Marcet i J. M. Totosaus (65 pp., 100'— ptes.)
- 3. Preglar en un món secularitzat, per Joan Llopis (40 pp., 100'— ptes.)
- 4. Laics amb missió pastoral, per Fermí Casal, Casimir Martí i Ramon Prat (28 pp., 50'— ptes.)
- 5. Cristians entre els marginats: recull de testimonis (48 pp.) (exhaurit)
- 6. Aparellament i matrimoni (26 pp., 50'— ptes.)
- 7. Acollir els divorciats a l'Església, per J. Huguet (22 pp. 50'—)
- 8. El moment present de l'Església Catalana (35 pp., 75'—)

APUNTS PER A LES CLASSES (multicopiats)

- Introducció als llibres històrics de l'Antic Testament, per G. Camps, H. Raguer, R. de Sivatte i R. Vives (60 pp., 250'— ptes.)
- Introducció al missatge dels profetes, per G. Camps, P. Franquesa, J. A. Miró i R. de Sivatte (75 pp., 250'— ptes.)
- Introducció a la pregària dels salms, per Guieu Camps (42 pp., 200'— ptes.)
- Els llibres sapiencials, per G. Camps, S. Pié, H. Raguer i R. de Sivatte (36 pp., 150'— ptes.)
- Introducció a l'evangelí de Marc, per Lluís Tuñí (60 pp., 250'— ptes.)
- Fets dels apòstols, per Joan Vernet (40 pp., 150'— ptes.)
- Els evangelis de la infància de Jesús, per Fermí Casal (44 pp., 200'— ptes.)
- Pregària i psicologia, per Joan Llopis (25 pp., 100'— ptes.)
- Itinerari sacramental, per Joan Llopis (40 pp., 150 ptes.)
- Comunitat i misteris, per Joan Llopis (42 pp., 200'— ptes.)
- Dosier de les Jornades de Pastoral Rural de la Selva del Camp, setembre 1978 (30 pp., 75'— ptes.)

Els podeu adquirir a: c/. Rivadeneyra, 6, 3.º

SUMARI

PÒRTIC

Estiu 1982	1
------------	---

TESTIMONIS

Pastoral del bateig, per Josep M. ^a Totosaus	3
Vilassar de Dalt, per Joaquim Vives	6
La Garriga, per Víctor Fuentesmilla	8
Vilafranca del Penedès, per Frederic Ràfols	9
Santa Eulàlia de Provençana de l'Hospitalet, per Martí Visa	11
Cornellà, per Carmen Jiménez	13
Sant Josep de Calassanç de Barcelona, per l'Equip responsable	17
Sant Ildefons de Barcelona, per l'Equip responsable	19
Lleida, per Jaume Montaña	22
Sentit del bateig dels nostres fills, per Josep Monfort - Isabel Subirana i Guillem Ballaz - M. ^a Àngels Bogunyà	25
Baptisme a l'Adolescència, per Joan Josep Montoliu i Amàlia Andrade	28
No han estat batejades, per Ignasi Riera	31

QÜESTIONS

Celebració del Baptisme. Experiència i reflexions, per Josep M. Rovira Belloso	33
Notes per a una relectura del ritual del Baptisme, per Josep Urdeix	44
Com dinamitzar la celebració del Baptisme, per Genís Samper	50
A nivells diferents, celebracions diferents, per Salvador Bardulet	57
Algunes incidències en el Baptisme d'infants, per Pere Llabrés	62

4 VENTS

Solsona: Anormal normalitat, per Climent Forner	68
Bisbat d'Urgell, per Antoni Mirabet	75
Des de la ciutat de València, per J. Lluís Sanchis	77

QUADERNS DE PASTORAL. Publicació bimestral.

Director: Josep M. Totosaús.

Redacció i administració: Rivadeneyra núm. 6, 3.ª - tel. 317 48 58 - Barcelona-2.

Preu de subscripció: 1.000'— ptes. l'any
Número solt: 250'— ptes.

Dipòsit legal: B. 25.506 - 1969.

Impressió: I. G. Santa Eulàlia - c. Sant Joan Bosco, s/n. - Santa Eulàlia de Ronçana. Empresa periodística: Joan Carrera Planas (núm. 458, tom 6, secció de persones naturals, foli 127. Inscripció 1).

Amb censura eclesiàstica.

JULIOL 1982